

Linnut

vuosikirja 2023

Rariteettikomitean hyväksymät vuoden 2023 harvinaisuushavainnot

Tero Toivanen, Hannu Huhtinen, Karri Kuitunen, Petri Lampila, Jarmo Pirhonen, Jani Vastamäki & Roni Väisänen

■ Vuonna 2023 Suomessa tavattiin kaksi uutta ja myös odottamatonta lintulajia, ruskosuula ja isoliitäjä. Uutena alalajina hyväksyttiin Suomen ensihavainto riskilän mandtii-alalajista vuodelta 2021. Suomessa on vuoden 2023 loppuun mennessä tavattu 489 luonnonvaraiseksi tulkittua lintulajia.

BirdLife Suomen rariteettikomitea (RK) käsitteli tähän katsaukseen yhteensä 131 uutta havaintoilmoitusta, joista 119 koski vuonna 2023 havaittuja lintuja. Uusista havainnoista 85 prosenttia oli dokumentoitu valokuvilla, videotallenteilla, äänitteillä tai näiden yhdistelmillä.

Uusista ilmoituksista 95 (73 prosenttia) hyväksyttiin ja 30 (23 prosenttia) hylättiin. Vuoden 2023 havaintoilmoituksista hyväksyttiin 93 (78 prosenttia) ja hylättiin 21 (18 prosenttia). Lisäksi aiemmilta vuosilta pöydällä tai ns. X-arkistossa (Lehikoinen ym. 2008) olleita havaintoja hyväksyttiin kuusi.

Hyväksyttiin tai hylättiin havaintoihin ei sisälly X-arkistoon määrittämätiedon puutteen vuoksi siirrettyjä tai toistaiseksi pöydälle jätettyjä havaintoja. Luvuissa eivät ole mukana myöskään *yarrellii*-alalajin västäräkkien uudelleenarvioinnissa käsitellyt tai uudelleen luokitellut vanhat havainnot. Tutkintapyyntöinä RK:lle ilmoitettuja havaintoja ei julkaista katsauksessa hylättyinä havaintoina.

Hyväksytyt havainnot luokitellaan seuraaviin kategorioihin:

A. Laji, joka on tavattu ilmeisesti luonnonvaraisena ainakin kerran vuoden 1949 jälkeen.

B. Laji, joka on tavattu ilmeisesti luonnonvaraisena vain vuosien 1800 ja 1949 välillä.

C. Laji, jonka karanteista tai vapautetusta yksilöistä on maahan syntynyt elinvoimainen populaatio tai yksilöt ovat peräisin toisen maan tällaisesta populaatiosta.

D. Laji, joka ei ole lähes varmasti luonnonvarainen (jolloin se sijoitetaan kategoriaan A) tai lähes varmasti karkulainen (kategoria E).

E. Varma tai lähes varma tarha- tai häkkikarkulainen.

Vuonna 2023 Suomelle hyväksyttiin A-kategoriaan kaksi uutta lintulajia, isoliitäjä ja ruskosuula. Hyväksytyt ruskosuulahavainnot koskevat samaa, ensin Helsingin edustalla nähtyä ja sittemmin laivan kyydissä kohti Ruotsia matkannutta yksilöä. Suomelle uutena alalajina hyväksyttiin havainto riskilän *mandtii*-alalajista vuodelta 2021.

Uudelleen käsittelyt ja määrittysongelmat

Yarrellii-alalajin västäräkit

RK käsitteli uudelleen kaikki yarrellii-alalajin västäräkkiä sekä myös nimialalajin ja yarrelliin välimuodoiksi arvioituja yksilöitä koskevat havainnot. Uudelleenarvioinnissa perehdyttiin erityisesti syksyisten lintujen määrittymiseen. Linja yarrelliin tuntomerkit täyttävän yksilön hyväksymiseksi keskimäärin tiukkeni hieman, toisaalta myös joitain aiemmin hylättyjä havaintoja voitiin uudelleenarvioinnissa hyväksyä välimuotoisten luokkaan. Muiden kuin kaikkien tyypillisimpien vanhojen koiraiden osalta iän ja sukupuolen määrittämisellä on olennainen merkitys havaintojen arvioinnissa, joten esimerkiksi käyttäytymiseen perustuva tieto tai arvio sukupuolesta on syytä raportoida havaintoilmoituksissa.

Muutos ulkomeren havaintojen käsittelyyn

Rariteettikomitean säännöt päivitettiin vuonna 2023. Tarkistettaviin havaintoihin lisättiin myös ulkomerellä Suomen talousvyöhykkeellä tehdyt havainnot. Vastaava päätös on jo tehty myös muissa Pohjoismaissa. Näin menetellen ulkomerelle ei jää alueita, joiden havainnot eivät kuulu kenellekään. Säännöt ovat luettavissa kokonaisuudessaan rariteettikomitean kotisivuilla (<https://www.birdlife.fi/havainnot/harvinaisuudet/rk/saannot/>).

RK:n kokoonpano ja toiminta vuonna 2023

RK:n kokoonpano vuonna 2023 oli: Petri Lampila (pj), Tero Toivanen (sihteeri), Hannu Huhtinen, Karri Kuitunen, Jarmo Pirhonen, Jani Vastamäki ja Roni Väisänen.

RK julkaisi vuonna 2023 Linnut-lehdessä artikkelin kalalokin *heinei*-alalajin määrittämisestä (Huhtinen & Lampila 2023). Ruotsalaisessa Roadrunner-lehdessä kerrottiin pilkkasiipiristeymien määrittämisestä (Huhtinen & Aalto 2023) ja Caluta-verkojulkaisussa itäisten kalatiirujen määrittämisestä (Huhtinen & Lindholm 2023).

Suomen Lintuvarusteen apurahan turvin voitiin vaikeissa määrittäytapauksissa analysoida mitokondrionaalista DNA:ta ostopalveluna Oulun yliopistosta. Bongariliiton myöntämä rahoitus mahdollisti esimerkiksi isolepinkäisyryhmän lintujen DNA:n analysoinnin.

RK seuraa eri taksonomisten komiteoiden valmistelemia maailmanlaajuisten

lintujen lajilistojen yhtenäistämistä. Hanke on edennyt, mutta yhtenäistä lajilistaa ei ole vielä julkaistu. Toistaiseksi RK seuraa päätöksissään Euroopan rariteettikomiteoiden yhteisön (*Association of European Records and Rarities Committees*, AERC) linjauksia.

RK:n verkkosivut ovat osoitteessa www.birdlife.fi/havainnot/harvinaisuudet/rk/ ja Euroopan rariteettikomiteoiden yhteisön AERC:n osoitteessa www.aerc.eu.

Merkintätapoja

Linnun ikä merkitään kalenterivuosina: **1kv** = samana kalenterivuonna syntynyt, **2kv** jne. = edellisenä kalenterivuotena syntynyt, **+1kv** jne. = ennen ko. kalenterivuotena syntynyt. Puku: **ad** = aikuisen puvussa, **imm** = ei vielä aikuisen puvussa, **subad** = vanhempi kuin nuorimman ikäluokan lintu, mutta ei vielä aikuisen puvussa, **juv** = täysin nuoruuspuvussa, **jp** = juhlapukuinen (lajeilla, joilla on lisääntymiseen tai pariutumiseen liittyvä värikkäämpi puku osan vuotta), **tp** = talvipukuinen (lajeilla, joilla on selvästi erilainen puku talvella ja kesällä, tp viittaa "talvisen näköiseen" pukuun riippumatta siitä, mihin höyhensukupolveen höyhenet kuuluvat tai mihin aikaan vuodesta se linnulla on), **vp** = vaihtopukuinen (tyypillisesti sulkimassa kesäpukuun tai talvipukuun), **n-puk** = naaraspuukuinen (linnalla on naaraan puvun näköinen puku, tyypillisesti naaras tai nuori lintu), **pm** = maasto-poikanen. Sukupuoli: **k** = koiras, **n** = naaras. Dokumentaatio: **r** = lintu on pyydystetty/rengastettu, **v**, **video** tai **ään** = RK:lla on ollut käytössään päätöstä tukevaa valokuva-, video- tai äänitemateriaalia, **mnäyte** = lintu on kuollut ja taltioitu johonkin museoon, **hnäyte** = elävästä linnusta on saatu höyhennäyte tai muu vastaava näyte. Muuttavasta linnusta on kerrottu usein ilmansuunta (**N** = pohjoinen jne.).

Jos lintuyskilöiden todetaan olevan samoja, tämä perustuu kiistattomaan todistukseen esimerkiksi pukutuntomerkeissä tai luetussa renkaassa. Tulkinta todennäköisesti samaksi voi perustua esimerkiksi muuttavan linnun liikkeisiin. Samoiksi ja todennäköisesti samoiksi tulkitut linnut lasketaan katsauksessa yhdeksi yksilöksi, mahdollisesti samat eri yksilöiksi. Milloin yksilömäärää ei ilmoiteta, havainto koskee yhtä yksilöä. Pieni a-kirjain lukumäärän edessä tarkoittaa, että linnut ovat olleet samassa parvessa.

Havainnoijaluettelossa mainitaan ensimmäisenä linnun löytäjä tai linnun ha-

Suomen ja koko Itämeren alueen ensimmäinen isoliitäjä voidaan määrittää toisen kalenterivuoden ikäiseksi linnuksi, joka käy läpi ensimmäistä täydellistä sulkasatoaan. 2cy Great Shearwater Puffinus gravis, first record for Finland and the Baltic region. The bird spent five days on an inland lake. ARTO HALTUNEN, Mänttä-Vilppula, C Finland, 10.9.2023.

Aiemmin alle viisi kertaa tavatuista suurharvinaisuuksista A-kategoriaan hyväksyttiin vuodelta 2023 havainnot siperiantavista (kolmas yksilö A-kategoriaan), vaaleakiitäjästä (neljäs yksilö) ja vihermehiläissyöjästä (neljäs yksilö). Ennätysellisen paljon havaittiin hanhikorppikotkia (kolme yksilöä), keltajalkavikloja (kaksi eri linnuiksi tulkittua yksilöä) ja arohyyppeä (kaksi eri linnuiksi tulkittua yksilöä).

Suomessa on vuoden 2023 loppuun mennessä tavattu 489 luonnonvaraiseksi tulkittua lintulajia (kategoriat A, B ja C). Lisäksi kategorian D lajeja on tavattu seitsemän.

vainnut havainnon ilmoittaja. Jos ilmoitus koskee muiden tekemää havaintoa, ilmoittajan nimi on viimeisenä (ilm. N. N.). Muiden havainnoijien nimet ovat lomakkeella luetellussa järjestyksessä. Jos havainnoijia on paljon, mainitaan vain osa. Jos RK on saanut samasta havainnosta useita lomakkeita, tiedot on yhdistetty. Muutaman havainnon ilmoittajana mainitaan vain "ilm. RK" tai "ilm. ARK". Näitä havaintoja ei ole ilmoitettu RK:lle, mutta ne on käsitelty saatavilla olleiden valokuvien tai äänitteiden perusteella.

Lajin nimen jälkeen suluissa olevat kolme lukua kertovat Suomessa havaittujen yksilöiden lukumäärän. Ensimmäinen luku käsittää ajan ennen RK:n perustamista vuoteen 1974 asti, toinen luku RK:n toiminta-ajan vuodesta 1975 vuoden 2022 loppuun ja kolmas vuoden 2023. Lisäksi kerrotaan yksilöiden yhteismäärä kautta aikain. Toisissa suluissa luetellaan yhdeksän edeltävän vuoden (2014–2022) yksilömäärät aikajärjestyksessä.

Vuosittaisissa lukumäärissä ei ole mukana jo aiempina vuosina havaittuja, samoiksi tulkittuja yksilöitä.

Jos lintu on ollut paikalla vuoden 2023 puolelle, sen viimeinen havaintopäivä julkaistaan tässä katsauksessa korkeintaan helmikuun loppuun asti, mistä eteenpäin paikalla olleiden päivämäärät julkaistaan vuoden 2024 katsauksessa.

*Siperiantavikoiraan määrittäminen ei yleensä tuota vaikeuksia, ainakaan hyvin nähtynä. Tosin eristeiset Anas-suvun vesilinturisteyvät, myös sellaiset, jotka eivät sisällä siperiantavin perimää, voivat päänkuvioiltaan erehdyttävästi muistuttaa siperiantavia. Esimerkiksi Oulussa on tavattu syksyllä 1950 todennäköinen tavin ja sinisorsan risteymä, jota aikanaan pidettiin siperiantavina (Herva 2003). Siksi esimerkiksi siperiantavin kellertävät jalat, kupeiden etuosan valkoiset pystyjuovat, pidentyneiden hartiahöyhenten voimakkaan punaruskeat ulkohöydyt sekä kynnärsiiven siipipeilin punaruskeat, vihreät ja mustat kuviot kannattaa dokumentoida huolellisesti. A drake Baikal Teal *Anas formosa*. ARTO HALTTUNEN, Ähtäri, C Finland, 11.5.2023.*

Hyväksytyt havainnot *Accepted records*

Kategoria A

Pikkukanadanhanhi *Branta hutchinsii*
A. Pikkukanadanhanhi (alalaji B. h. hutchinsii)

(0, 2, 0) = 2 (0, 0, 0, 0, 0, 1, 0, 0, 0)

28.9.–23.10. Tyrnävä Jokisilta (v) (Tapani Tapio ym.).

Havainnot koskevat samaa yksilöä, joka on havaittu Suomessa vuosittain vuodesta 2019 alkaen (Väisänen ym. 2021, Toivanen ym. 2022, Toivanen ym. 2023).

Siperiantavi *Anas formosa*
(0, 2, 1) = 3 (0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0)

11.5. Ähtäri Itä-Peränne k (v) (Arto Halttunen ym.).

Siperiantavi pesii luonnonvaraisena ainoastaan Koillis-Venäjällä itäisimmässä Aasiassa, pääosin Lena-joelta Kamtšatkan niemimaalle ulottuvalle alueelle. Lajin pääasiallinen talvehtimisalue on Etelä-Koreassa. Pieniä määriä talvehtii myös Japanissa, Pohjois-Koreassa ja Kiinassa (Reeber 2015).

Siperiantavi on pitkänmatkanmuuttaja, jonka on isotooppianalyysien perusteella tulkitu harhautuneen luonnonvaraisesti Eurooppaan ainakin kahdesti (Fox ym. 2007, Votier ym. 2009). Tällä perusteella rareiteetikomiteakin on monen muun Euroopan maan tavoin sijoittanut lajin kategoriaan A (Velmala ym. 2020). Tämä ei luonnollisestikaan poista sitä tosiseikkaa, että siperiantavi on verraten yleinen vesilintu myös Euroopan lintutarhoissa. Siksi monet yksilöt joudutaan lajin kate-

goriastatuksesta poiketen luokittelemaan tarhakarkulaisiksi esimerkiksi niiden jaloissaan kantamien tarha-alkuperää osoittavien renkaiden perusteella. Myös Suomesta on havainto Ilmajoelta 26.–27.4.1994 sijoitettu renkaan perusteella E-kategoriaan.

Amerikantukkasotka *Aythya collaris*
(0, 27, 1) = 28 (0, 0, 1, 1, 1, 2, 2, 1, 0)

14.5. Kaarina Lieto Järvelän kosteikko jp k (v) (Tom Lindroos ym.).

Ruskosotka *Aythya nyroca*
(4, 20, 0) = 24 (1, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 1, 0)

25.4.–11.8. Salo Omenojärvi k (v) (ilm. TLY ARK).

Havainnon on tulkittu koskevan samaa yksilöä, joka vietti Omenojärvellä myös kesän 2022 (Toivanen ym. 2023).

Pilkaniska *Melanitta perspicillata*
(10, 70, 4) = 84 (0, 1, 4, 1, 0, 5, 2, 0, 1)

17.4. Uusikaupunki Vasikkari +2kv k N (Raimo Heinonen); **2.5.** Kuopio Nilsia Lastukoski +2kv k (v) (Juha Väättäinen, Pertti Hartikainen, Pertti Renvall, Eelis Rissanen, Petri Kuhno, Marko Kelo ym.); **4.5.** Lemland Lågskär +2kv k NNE (Tomas Swahn, Karoliina Hämäläinen, Kanerva Korhonen, Sebastian Andrejff); **7.–10.6.** Mustasaari Västra Norrskär +2kv k (v) (ilm. RK).

Neljä havaintoa on viime vuosien tasoon nähden hyvä esiintyminen (kuva 1).

Mustakaulauikku *Podiceps nigricollis*
(16, 34, 4) = 54 (1, 2, 0, 1, 0, 2, 2, 1, 3)

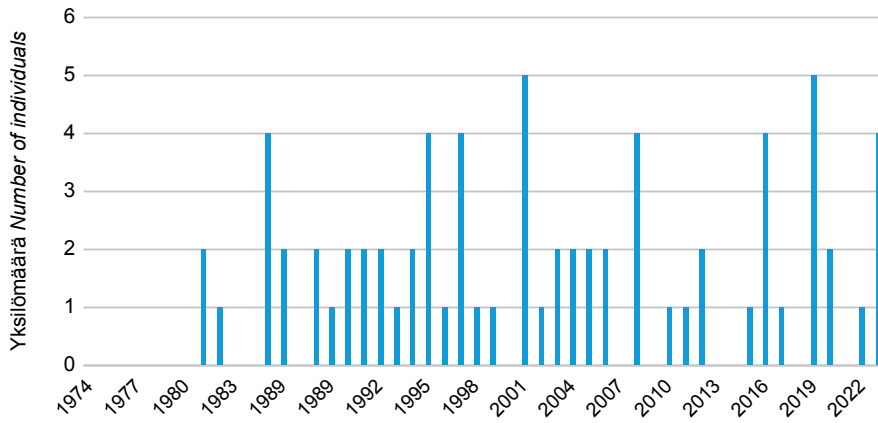
24.–27.4. Hollola Sairakkalanjärvi jp (v) (Esa Lammi ym., ilm. Antti Toukola); **29.4.** Vihti Vanjärvi jp (v) (Jarmo T. Koistinen ym.); **13.5.** Nivala Erkkisjärvi 2 (v) (Leena Partanen, Sinikka Ursin ym.).

Isoliitäjä *Puffinus gravis*
(0, 0, 1) = 1

10.–14.9. Mänttä-Vilppula Kolho Ukonselkä 2kv (v) (Juha Hakanen ym.).

Isoliitäjä keskisuomalaisella järvenselällä oli eittämättä yksi lintuvuoden sykähdyttävimmistä harvinaisuuksista, sillä lajia ei ollut aiemmin havaittu Itämeren piirissä (Paulanien 2023). Isoliitäjä pesii marraskuun ja toukokuun välisenä aikana melko suppealla alueella Tristan da Cunan saaristossa eteläisellä Atlantilla sekä pienissä määrin Falklandinsaarilla (Howell 2012, Harrison ym. 2021).

Pesinnän jälkeen touko–heinäkuussa isoliitäjät muuttavat Atlantin länsireunaa pitkin kauas pohjoiseen ja sulkevat Kanadan itäpuolisella merialueella. Ainakin osan nuorista linnuista sekä käsisiiven sulkasatoaan lopettelevista toisen kalenterivuoden yksilöistä tiedetään jäävän Pohjois-Carolinan edustalle (Howell 2012). Pohjois-Atlantin arktisilta vesiltä osa linnuista jatkaa suoraan etelään, mutta suurin osa kääntyy itään kohti Eurooppaa ja palaa etelään Atlantin itäreunaa pitkin pääosin syyskuun ja marraskuun välisenä aikana. Tällöin isoliitäjiä havaitaan melko runsaasti myös Euroopan läntisimmillä valtamerilintujen muuttopaikoilla. Pesivien vanhojen lintujen siipisulkasato pohjoisilla vesillä tapahtuu

Kuva 1. Pilkkaniskan esiintyminen Suomessa vuosina 1974–2023. Havainnot näyttävät hieman vähentyneen 2000-luvun alun jälkeen. Vuoden 2023 esiintyminen oli kuitenkin hyvä: neljä havaintoa. Havainnot koskevat pääasiassa vanhoja koiraita; naaras on tavattu vain neljästi.

Fig. 1. The yearly occurrence of Surf Scoter *Melanitta perspicillata* in Finland in 1974–2023. Most of the records represent +1cy males, there are only four accepted records of a female-plumaged bird.

hyvin nopeasti toukokuun lopun ja elokuun alun välisenä aikana, mutta esiäikausten huomattavasti monimutkaisempi siipisulkasato voi joissakin tapauksissa jatkua jopa pitkälle lokakuuhun (Pyle 2008, Howell 2012). Sulkasadon edistymisen perusteella Suomen yksilö pystytettiin määrittämään toisen kalenterivuoden ikäiseksi (ks. valokuvan kuvateksti).

Suula *Morus bassanus*

(3, 64, 4) = 71 (7, 2, 2, 1, 3, 2, 1, 2, 2)

3.5. Kristiinankaupunki Siipyy 3kv S (Jukka Koskelainen); **4.8.** Hanko Uddskatan lintuasema ad ESE-S (v) (Aki Aintila, Juho Hartikka, Ahti Iho-nen, Pyry Laurikka, Joonatan Toivanen, Lauri Viitanen); **3.11.** Äänekoski keskusta sellutehdas

1kv (v) (ilm. RK); **12.–14.11.** Savonlinna Punka-harju 1kv (v, video) (Veikka Kosonen ym.).

Runsas esiintyminen: enemmän suulia on havaittu vain vuonna 2014, jolloin nähtiin seitsemän yksilöä. Äänekoskelta heikkokuntoisena löytynyt lintu toimitettiin hoitoon Korkeasaareen. Lintu vapautettiin Kirkkonummelle 24.11., missä se joutui välittömästi merikotkan saalistamaksi.

Ruskosuula *Sula leucogaster*

(0, 0, 1) = 1

7.8. Helsinki edustan merialue subad (v) (Jukka Haukijärvi, Mirko Mäkinen, ilm. Jan Södersved) ja Inkoo ulkomeri (v) (Matilda Karlsson, ilm. Jan Södersved).

Suomen ensimmäinen ruskosuula lepäili Rajavartiolaituksen vartiolaiva Turvan helikopterikannella. Länteen poistunut lintu laskeutui myöhemmin Tukholmaan matkalla olleen m/s Silja Serenaden kannelle. Tukholmassa heikkokuntoinen lintu otettiin 8.8. talteen ja toimitettiin eläinhoitolaan. Tutkimuksissa ilmeni, että lintu oli niellyt kalastuskoukun, ja hoidosta huolimatta se menehtyi. Surullisen lopputuloksen huipennukseksi linnun raadon myöhemmistä vaiheista ei ole tietoa ja esimerkiksi alalajin määrittäminen jäi tarkempien tietojen puuttuessa vaillinaiseksi.

Ruskosuula on yleinen trooppisten valtamerten laji, jonka laaja esiintymisalue kattaa Atlantin, Tyynen valtameren, Intian valtameren sekä Karibianmeren. Lajin maailmankannaksi arvioidaan 221 000–275 400 paria. Ruskosuula jaetaan neljään alalajiin: *S. l. plotus* (Punainenmeri, Intian valtameri, Australian pohjoispuoliset merialueet sekä keskinen Tynimeri), *S. l. brewsteri* (Kalifornianlahti, Meksikon länsipuoliset saaret), *S. l. etesiaca* (Tynimeri Hondurasin, Costa Rican, Panaman ja Kolumbian rannikolla), *S. l. leucogaster* (trooppinen Atlanti Bahamasaarilta Karibialle, Meksikonlahdelle, Väli-Amerikan rannikolle ja Kap Verdelle). Aikuisilla linnuilla sukupuolet ovat samanväriset alalajeilla *plotus* ja *leucogaster*, mutta alalajeilla *brewsteri* ja *etesiaca* koiraiden pää on vaihtelevassa määrin vaaleanharmaa tai valkeahko naaraiden ollessa ruskeapäisiä. Laji on tavattu tätä ennen Itämerellä vain kerran, Tanskan Bornholmissa 12.9.2020, jolloin kyseessä oli aikuinen lintu (Christensen ym. 2022).

Käytettävissä olevien valokuvien perusteella ruskosuula oli sulkinut lähes täydellisesti kaikki siipisulat ulointa käsisulkaa sekä

Mänttä-Vilppulan 2kv isoliitäjällä on vielä jäljellä nuoruuspuvusta peräisin olevia erittäin kuluneita ja ruskeansävyisiä selkähöyheniä, alempia hartiahöyheniä, yläperän höyheniä sekä siiven keskimmäisiä ja pieniä peitinhöyheniä. On myös tyypillistä, että toisen kalenterivuoden syksyisillä isoliitäjillä useita nuoruuspuvun pyrstösulkaa on jäänyt vaihtumatta. Nämä sulat ovat kuluneita ja selvästi lyhyempiä kuin sulkasadossa vaihdetut. Myös siipisulkasato on kesken. Linnun uloisimmat, nuoruuspuvun käsisulat ja keskimmäiset kyynärsulat ovat hieman vaihtuneita sulkia ruskeampia, kapeampia ja teräväkärkisempiä. Kirjallisuudessa on myös mainittu, että nuorella linnulla niska olisi selvästi tummempi kuin vanhemmilla ikäluokilla. Rariteettikomitea tulkitsee omissa, nahka-aineistoihin perustuissa tutkimuksissaan tämän piirteen kuitenkin vaihtelevan aiemmin tiedettyä enemmän eikä pidä ikätuntomerkkiä luotettavana. The first Great Shearwater *Puffinus gravis* for Finland can be aged as 2cy based on retained juvenile outer primaries and middle secondaries, and some juvenile feathers in mantle, rump, and wing coverts. ARTO HALTUNEN, Mänttä-Vilppula, C Finland, 10.9.2023.

Suomen ensimmäinen ruskosuula vartiolaiva Turvan kannella (vas.) ja myöhemmin m/s Silja Serenaden kannella (oik.). Lajille tyypillinen jyrkkä väriraja ruskean rinnan yläosan ja vaaleamman vatsapuolen välillä, joka sulkee pois muut lähisukuiset suulat, erottuu hyvin oikeanpuoleisessa kuvassa. Brown Booby *Sula leucogaster*, first record for Finland and the second for the Baltic Sea. MIRKO MÄKINEN (left) and MATILDA KARLSSON (right), Helsinki and Inkoo, Gulf of Finland, 7.8.2023.

Esiakuinen hanhikorppikotka löytyi kesäkuun alussa Pieksämäeltä. Laji on helppo erottaa toisesta Suomessa tavatusta isokokoisesta korppikotkasta, munkkikorppikotkasta, vaaleiden peitinhöyhenien, erilaisen pään kuvioinnin ja siiven takareunan pyöreämmän muodon perusteella. Esiakuisuuteen viittaavat tummahko nokka, iiris ja kaulurin väri. Siipisulissa on eri-ikäisiä sulkia. Heinäkuussa laji nähtiin myös Pielavedellä, mutta kuvien laadun vuoksi tarkkaa vertailua yksilöiden välillä ei voitu tehdä. Eurasian Griffon Vulture *Gyps fulvus*. HENRI JUSSILA, Pieksämäki, S Finland, 5.6.2023.

muutamia sisimpiä kyynärsulkia lukuun ottamatta, mutta ruumiinhöyhenys muistutti vielä suuresti nuoruuspukua. Lähisukuisten lajien tapaan myös ruskosuulan puku kehittyy aikuispuvuksi vähitellen vaihteitaisten sulkasatojen kautta. Koska laji pesii tropiikissa lähes vuoden ympäri, kalenterivuosiin perustuva iänmääritys ei ole käyttökelpoinen. Valokuvista arvioituna linnun vatsapuolen väritys muistuttaa eniten alalajien *plotus* tai *leucogaster* nuoria tai esiakuisia lintuja. Niukan museoaineiston perusteella ($n = 2$) nuoret tai esiakuiset *etesiacca*-alalajin linnut ovat vatsapuolelta tummemman ruskeita ja värikontrasti rintaan on heikko. Sekä *etesiacca*- että *brewsteri*-alalajin ($n = 1$) nuoret tai esiakuiset linnut ovat myös yläpuolelta tummemman ruskeita.

Silkkihaikara *Egretta garzetta*

(0, 35, 1) = 36 (0, 5, 4, 0, 0, 0, 0, 1, 0)

10.5. Lohja Tuskalankulma (v) (Aleksiina Kokkonen, ilm. Jan Södersved).

Hanhikorppikotka *Gyps fulvus*

(6, 9, 3) = 18 (0, 0, 1, 0, 0, 0, 0, 0, 0)

5.–6.6. Pieksämäki Paltanen Santamäki subad (v) (ilm. RK); **24.6.** Kemiönsaari Högsåra 2–3kv S (v) (Mikko Suominen, Tom Nylund); **3.7.** Pielavesi Lepikko (v, video) (Antti Myöhänen, ilm. Eelis Rissanen).

Ennätysvuosi! Edellinen havainto on vuodelta 2016. Hanhikorppikotkan kannat ovat pääasiassa nousussa lajin eurooppalaisilla pesimäalueilla, kuten Espanjassa, Ranskassa, Bulgariassa ja Serbiassa (Terraube ym. 2022). Toisaalta esimerkiksi Kreikan, Pohjois-Makedonian ja Turkin pesimäkannat ovat pienentyneet. Aiemmat havainnot Suomessa ovat huhti-syyskuulta ja painottuvat kevääseen ja kesään.

Salon keisarikotka on helppo määrittää lajilleen esimerkiksi vatsaan selvästi kontrastoituvan viiruisen rinnan ja viiruisten siiven pienten alapeitinhöyhenten perusteella. Vaaleat sisimmät käsisulat muodostavat lajille tunnusomaisen "luukun". Siipisulkasato etenee isoilla kotkilla hitaasti: täällä yksilöllä 7. eli sisin "harittava" käsisulka puuttuu tai on kasvussa molemmissa siivissä ja kaikki uloimmat sulat ovat vielä nuoruuspuvun sulkia. 2cy Eastern Imperial Eagle *Aquila heliaca*. JANNE RIIHIMÄKI, Salo, SW Finland, 27.8.2023.

Keisarikotka *Aquila heliaca*

(0, 13, 3) = 16 (0, 0, 0, 0, 2, 0, 0, 1, 3)

30.4. Inkoo Degerölandet Hallbergen 4kv S (v) (Jukka Brunell); **27.8.–12.9.** Salo Halikonlahti 2kv (v) (Janne Riihimäki, Reijo Vikman, Jussi Nurmi, Anssi Örling, Eila Örling ym.); **15.9.** Porvoo Sandholmen 2–4kv E (v) (Mauri Leivo).

Arokotka *Aquila nipalensis*

(1, 69, 1) = 71 (1, 2, 1, 1, 4, 1, 0, 0, 1)

5.8. Tornio Kourilehto 2kv (v) (Jukka Husa); **7.–9.8.** Tornio Kalkkimaa jätekeskus 2kv (v) (Tommi Lankila ym.).

Havainnot koskevat todennäköisesti samaa yksilöä.

Pikkukotka *Aquila pennata*

(0, 29, 2) = 31 (2, 0, 1, 1, 1, 0, 0, 3, 2)

5.5.2022 Helsinki Maunula keskuspuisto 2kv vaalea S (v) (Tom Ahlström); **23.5.** Espoo Laajalahti Maari tumma NNE (Asko Rokala, Jani Ceder, Matti Alvessalo, Tuula Granroth ym.); **23.5.** Vantaa Seutula tumma N (Timo Lintula, Jari Sandstedt, Juha Sandstedt, Ari Sandstedt); **26.8.** Hämeenlinna Vuorentaka tumma N (Markku Hyvärinen).

Vuoden 2022 havainto koskee todennäköisesti samaa yksilöä, josta on aiemmin julkaistu havainto kahdesta pisteestä Helsingistä (Toivanen ym. 2023). Espoon ja Vantaan havainnot 23.5. koskevat todennäköisesti samaa yksilöä.

Paksujalka *Burhinus oedicnemus*

(1, 22, 1) = 24 (1, 0, 1, 0, 0, 1, 0, 2, 1)

18.5. Tohmajärvi Värtsilä Hopeakallio (v) (ilm. RK).

Siperiankurmitsa *Pluvialis fulva*

(2, 95, 2) = 99 (4, 0, 0, 1, 0, 1, 0, 4, 1)

24.–25.6. Parainen Jurmo +1kv (v) (Vesa Virtanen, ilm. Kim Kuntze); **3.7.** Kokkola Marinkainen Harjukari jp (v, video) (ilm. RK); **9.7.** Parainen Jurmo +1kv (v) (William Velmala, Mikael Nordström).

Paraisten havainnot koskevat todennäköisesti samaa yksilöä.

Arohyppä *Vanellus gregarius*

(1, 8, 2) = 11 (0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0)

7.5.–24.7. Sotkamo Rannankylä (v) (Pirkka Aalto ym.); **3.–9.8.** Loviisa Haravankylä +1kv vp (v) (Jarmo T. Koistinen ym.).

Edellinen havainto on vuodelta 2012. Kaksi vuoden 2023 havaintoa sopivat ajallisesti kohtuullisen hyvin yhteen, mutta höyhenvuon tuntomerkkien perusteella linnut tulkittiin kuitenkin eri yksilöiksi. Arohyppä on maailmanlaajuisesti äärimmäisen uhanalainen ja yksi kansainvälisesti harvinaisimmista Suomessa havaittavista lajeista. Lajin maailmankanta arvioitiin joitakin vuosia sitten vain muutamaksi sadaksi yksilöksi, mutta erityisesti uuden lepäilyalueen löytyminen Turkmenistanin ja Uzbekistanin rajalta nosti arvion nykyiseen 11 200 yksilöön (Donald ym. 2016, BirdLife International 2024). Arohyypän populaatio ja lajin levinneisyysalue ovat joka tapauksessa kutistuneet huomattavasti (Sheldon ym. 2013).

Mustapyrstökuiri *Limosa limosa islandica*

(0, 11, 0) = 11 (0, 0, 1, 2, 0, 0, 1, 0, 2)

14.–17.5. Kempele Teppola jp (v) (Sari Lehmus ym.).

Havainnon tulkittiin koskevan todennäköisesti yksilöä, joka tavattiin samalla paikalla samaan aikaan vuonna 2022 (Toivanen ym. 2023).

Loppukesäisen +1kv valkoperäsirrin tuntomerkkejä ovat mm. tiheäviiruinen rinta, valkea vatsa ja hyvin pitkät siivet. Alanokan tyven vaalea alue on tällä yksilöllä hyvin heikko, samoin kuluneessa puvussa hartiahöyhenten punaruskeat tyvet erottuvat vain heikosti. Loppukesäisen linnun määrittämisen kannalta haastavimpia ovat eräät (todennäköisesti 2kv) suosirrit, joilla ei ole lainkaan mustaa vatsalaikkua, mutta yläpuoli on kuvioinniltaan vanhan linnun tyyppinen. +1cy White-rumped Sandpiper *Calidris fuscicollis*. JUHA NIEMI, Pori, W Finland, 21.7.2023.

Valkoperäsirri *Calidris fuscicollis*

(0, 8, 2) = 10 (0, 0, 0, 0, 0, 0, 1, 0, 0)

21.–22.7. Pori Kuumainen +1kv (v) (Juha Niemi ym.); **1.–2.9.** Liminka Virkkula (v, video) (Kalle Hiekkänen ym.).

Tundravikla *Calidris subruficollis*

(1, 39, 3) = 43 (0, 0, 1, 1, 0, 2, 2, 1, 1)

11.–24.9. Oulu Oritkari lumenkaatopaikka 1kv (v) (Eeli Vahtola ym.); **13.9.** Oulu Yli-Ii S (v) (Otso Valkeeniemi); **17.9.** Pori Pinomäki

1kv (v) (Petteri Mäkelä, Matti Mäkelä, Jaakko Esama ym.).

Hyvä esiintyminen, havainnot tyypilliseen aikaan. Valtaosa Suomen tundraviklahavainnoista koskee nuoria lintuja syyskuussa (kuva 2).

Keltajalkaviklo *Tringa flavipes*

(0, 6, 2) = 8 (0, 0, 0, 1, 0, 0, 0, 1, 0)

24.5. Salo Halikonlahti lähti S (Janne Riimäki, Heikki Keränen); **25.–31.5.** Hanko

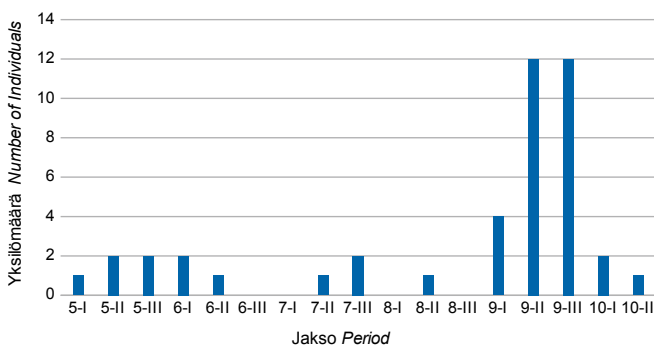
Täktbukten (v) (Sampo Laukkanen ym.).

Tundrakurppelo *Limnodromus scolopaceus*

(0, 13, 1) = 14 (0, 0, 0, 0, 0, 0, 3, 0, 0)

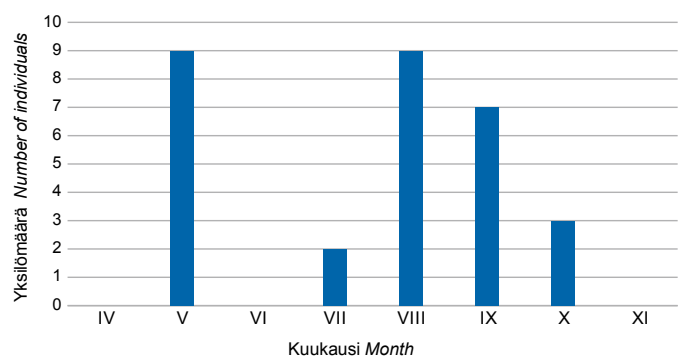
30.8. Toholampi Isonvea (Osmo Heikkala).

Tundrakurppeloita sekä lajilleen määrittämättömiä tundra-/rämekurppeloita on havaittu Suomessa sekä kevät- että syysmuuton aikaan. Elokuu on yksi parhaista kuukausista kurppelon löytämiseksi (kuva 3).

Kuva 2. Valtaosa Suomen tundraviklahavainnoista vuosina 1966–2023 koskee syyskuun puolivälissä tai lopulla havaittuja nuoria lintuja. Loka-kuussa laji on jo äärimmäisen harvinainen. Tundravikloja on havaittu myös keväällä, toukokuun alusta kesäkuulle ulottuvalla jaksolla, ja lisäksi on neljä havaintoa syysmuutolla olevista vanhoista linnuista heinä–elokuun vaihteessa.

Fig. 2. The monthly occurrence of Buff-breasted Sandpiper *Calidris subruficollis* in Finland in 1966–2023. Most of the records represent juvenile birds in September.

Kuva 3. Tundrakurppelon sekä räme-/tundrakurppelon havaintojen kuukausittainen jakautuminen Suomessa vuosina 1980–2023. Kuvassa on esitetty kokonaisyksilömäärä, päivämäärä perustuu ensihavaintoon. Kaksi yksilöä on tavattu kahdesti toukokuussa sekä kerran elokuussa.

Fig. 3. The monthly occurrence of Long-billed Dowitcher *Limnodromus scolopaceus*, including unidentified dowitchers *L. scolopaceus/griseus* in Finland in 1980–2023.

Isokihu *Stercorarius skua*

(6, 80, 3) = 89 (2, 0, 1, 1, 1, 1, 2, 5, 1)

12.4. Närpiö avomeri, Suomen talousvyöhyke 2kv (v) (Sampo Laukkanen, Harri Taavetti).

Vuoden ainoa isokihu havaittiin helikopterista ulkomerellä Suomen talousvyöhykkeellä. Rariteettikomitean päivitettyjen sääntöjen mukaan myös talousvyöhykkeellä tehty havainnot lasketaan jatkossa Suomen havaintoihin (ks. johdanto). Isokihu saattaa olla tulevaisuudessa nykyistä harvinaisempi vierailija Suomessa, sillä lajin kanta on romahtanut monin paikoin korkeapatogeenisen lintuinfluenssaepidemian vuoksi. Esimerkiksi Britteinsaarten isokihupopulaation, joka edustaa noin 55–60 prosenttia lajin maailmankannasta, arvioidaan pienentyneen 76 prosenttia epidemiaa edeltäneestä ajasta (Tremlett ym. 2024).

Riskilä *Cephus grylle mandtii*

(0, 1, 0) = 1 (0, 0, 0, 0, 0, 0, 1, 0)

25.12.2021–1.1.2022 Kajaani Kajaaninjoki 1kv (v) (Lasse Lumikari, Jasper Sonninen ym.).

Suomen ensimmäinen havainto. *Mandtii* on riskilän pohjoinen alalaji, joka pesii arktisessa Pohjois-Amerikassa, Grönlannissa, Jan Mayenilla, Karhusaarella, Huippuvuorilla, Frans Joosefin maalla ja arktisella Venäjällä. *Mandtii* on alalajeista ainoa, joka on talvipuvussa erotettavissa pukutuntomerkkien perusteella muista alalajeista.

RK tutki riskilän alalajeja sekä Tringin luonnontieteellisessä museossa että Helsingin luonnontieteellisessä keskuksessa. *Mandtii* määrityspäätösten lisäksi

Nuori tundravikla muistuttaa lähinnä pientä suokukkoa. Lajin ohjas on vaalea eikä leveä silmärenkas katkea edestä, mikä antaa tundraviklalle tunnusomaisen kiltin ilmeen. Lennossa nähtynä tundraviklan yläperän sivut ovat kokotummat, toisin kuin suokukolla. 1cy Buff-breasted sandpiper Calidris subruficollis. JOHANNA KOTAJÄRVI, Oulu, W Finland, 19.9.2023.

tutkimuksessa ilmeni, että nuorten lintujen määrittäminen on helpompaa kuin vanhojen.

Mandtii-alalajia tavataan ilmeisesti lähes vuosittain talvehtivana Pohjois-Norjassa, mutta muualta Euroopasta hyväksytyjä havaintoja on vain yksi Ruotsista (Birdlife Sverige

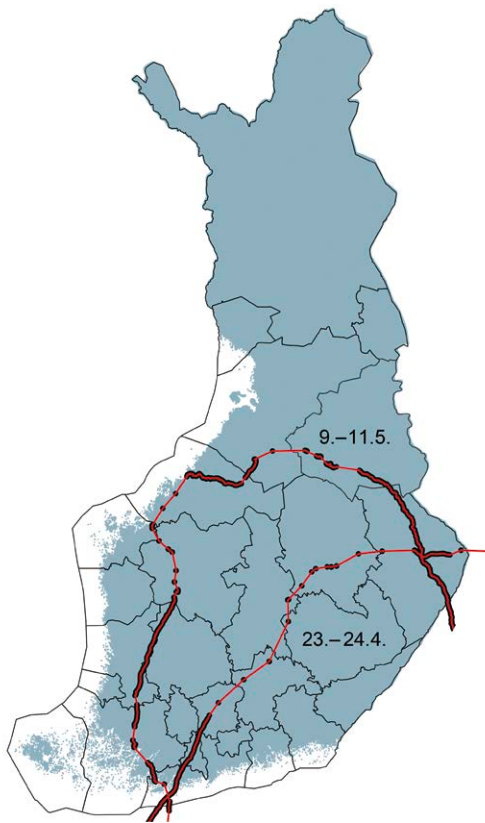
2024), yksi Isosta-Britanniasta (Roberts 2021) ja yksi Alankomaista (Pynaerts & Ebels 2022).

Hietatiira *Sterna nilotica*

(0, 5, 1) = 6 (0, 0, 0, 0, 0, 0, 1, 1)

8.6. Espoo Laajalahti +2kv lähti W (Antti Mikala ym.).

Kajaanin riskilä täyttää kaikin puolin 1. talvipuvun mandtiin tuntomerkit. Lintu on yleisilmeeltään hyvin vaalea. Selkäpuolen höyhenissä on leveät valkeat kärjet ja yläperä on lähes kuviottoman valkea. Myös päälaki on hyvin valkea, ja linnulla ei ole mitään tummaa kuviointia korvanpeitinhöyhenissä. Siiven alapinnalla näkyvät siipisulkien sisähöyhtyjen hyvin pitkät ja leveät valkeat kiilat, jotka muilla riskilän alalajeilla ovat selvästi lyhyemmät ja kapeammat. Linnulla on myös nuorelle mandtiille diagnostiset valkeat kärjet kyynärsulissa. Myös käsisulkien peitinhöyhten kärkiosien valkeat alueet sopivat hyvin mandtiille, ja niiden esiintyminen on hyvin harvinaista muilla alalajeilla. Black Guillemot *Cephus grylle mandtii*: the first record for Finland of this Arctic subspecies. ARI TERVO, Kajaani, E Finland, 25.12.2021.

Kuva 4. Etelänharmaalokki "Klaudian" satelliittipaikannuksiin perustuva reitti Suomessa 23.–24.4. ja 9.–11.5.2023.

Fig. 4. The journey of Yellow-legged Gull "Klaudia" over Finland in 23.–24.4. and 9.–11.5.2023. Satellite tracking data, Marcin Faber.

Etelänharmaalokki *Larus michahellis*

(0, 32, 1) = 34 (0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 3)

8.7.2022 Turku Topinoja kp 2kv (v) (Ari Kuusela); **17.7.2022** Turku Topinoja kp 2kv (v) (Ari Kuusela); **15.–27.11.2022** Turku Topinoja kp 2kv (v) (Ari Kuusela); **11.5.** Haapavesi Ainali ad n (v) (Kalle Hiekkänen); **23.–24.4.** ja **9.–11.5.** eri puolilla Suomea ad n (satelliittipaikannus) (ilm. Marcin Faber).

Vuoden 2023 havainnot koskevat samaa yksilöä ja ovat ensimmäinen havainto aikuisesta etelänharmaalokista Suomessa. Puolassa satelliittilähettimellä varustettu, pesinnässään epäonnistunut naaras 'Klaudia' teki keväällä kaksi laajaa kierrosta yli Suomen (kuva 4), mutta lintu onnistuttiin näkemään ainoastaan kerran.

Arokyhky *Syrhaptes paradoxus*

(väh. 11, 2, 2) = väh. 15

15.4. Saarijärvi Tarvaala Satosuo kn lähtivät SE (v) (Hannu Tammelin, Raimo Toivola, Tarja Toivola).

Vuoden yllättävimpiä havaintoja! Taivaalta kuulunut kurahtava ääni herätti kokeneen lintuharrastajan huomion, ja hetken päästä kaksi arokyhkyä laskeutui lumesta vapautuvaa peltoaukeaa halkovalle tielle. Tilanne kesti vain muutaman minuutin, sillä hetken tiellä ruokailtuaan linnut jatkoivat määrätietoisesti kohti kaakkoa. Havainnosta on kertonut tarkemmin Tammelin (2023).

Arokyhky pesii laajalla alueella Keski-Aasiassa Kazakstanista Mongolian kautta

Etelänharmaalokki "Klaudia" erottui havainnoijan mukaan jäällä istuessaan harmaalokkeja selvästi tummempina. Suomesta on joitakin havaintoja ulkonäöltään lähes täysin etelänharmaalokin kaltaisista yksilöistä, joilla kuitenkin yläpuolen värisävy on ollut harmaalokin kaltainen. Mahdollisesti kyseessä ovat olleet vain harmaalokin ääriyksilöt. Yellow-legged Gull *Larus michahellis*: the first record for Finland of an adult-plumage bird. The bird was ringed in Poland and carried a satellite transmitter. KALLE HIEKKANEN, Haapavesi, W Finland 11.5.2023.

aina koilliseen Kiinaan. Lajin maailmankannan koko ja kehitys tunnetaan huonosti, mutta sen ei ole todettu viime vuosikymmeninä erityisesti vähentyneen tai levinneisyysalueen supistuneen, ja laji luokitellaan kansainvälisesti elinvoimaiseksi (BirdLife International 2024).

Arokyhkyllä tunnusomaisia ovat satunnaiset mutta voimakkaat vaellukset kauas sen pesimäalueilta. Eurooppaan arokyhkyjä on vaeltanut suurin joukoin etenkin joinain 1800-luvun loppupuolen vuosina: esimerkiksi vuoden 1863 vaellus johti jopa pesintöihin Tanskassa, Alankomaissa ja Isossa-Britanniasa. Vaellusvuosina 1863 ja 1888 havaintoja

raportoitiin myös Suomesta ja muista pohjoismaista (von Haartman ym. 1967).

1800-luvulta arokyhkyjen vaellukset ovat kuitenkin suuresti vähentyneet, ja nykyisin laji on koko Euroopassa äärimmäinen harvinaisuus. Vuoden 1969 vaelluksen jälkeen Euroopasta tunnetaan vain yksittäisiä havaintoja, eikä 2000-luvulla lajia liene tavattu kuin Suomessa: Saarijärven lintuja ennen Lappeenrannassa 29.7.–2.8.2010 (ks. Vanhapelto 2010).

Idänturturikyyhky *Streptopelia orientalis*

(0, 42, 2) = 44 (3, 0, 3, 0, 4, 1, 5, 2, 4)

28.9. Utsjoki Pulmankijärvi Niemelä (Inger-

Kaksi arokyhkyä laskeutui hetkeksi tielle Saarijärvellä. Lajin tunnistaa esimerkiksi alavatsan tummasta kuvioinnista ja pidentyneistä pyrstöjouhista. Arokyhkykoiraalla pään väritys on kontrastikkaampi kuin naaraalla ja posken ja kurkun sävy voimakkaan oranssi. Lennossa näkyvät myös koiraan laajemmin vaaleat siiven yläpeitinhöyhenet. A male and female Pallas's Sandgrouse *Syrhaptes paradoxus*. HANNU TAMMELIN, Saarijärvi, C Finland, 15.4.2023.

Vihermehiläissyöjä viihtyi kajaanilaisessa maalaismaisemassa useamman päivän. Ensimmäisen päivän bongarit saattoivat löytämään samasta pihasta vielä rusorintakertun, joka oli hetken jopa samassa puussa yhtä aikaa vihermehiläissyöjän kanssa. 2cy Blue-cheeked Bee-eater *Merops persicus*. ARI TERVO, Kajaani, E Finland, 5.6.2023.

Mari Aikio, ilm. Jouni Aikio); **12.–23.10.** Kemijärvi Joutsjärvi 1kv alalaji *orientalis* (v) (Pirkka Aalto, Mirja Lampela, Esa Lampela ym.); **13.11. alkaen** Kemijärvi keskusta Särkikangas 1kv alalaji *orientalis* (v, hnäyte) (Pirkka Aalto, Tellervo Heikkilä, Seppo Koivukangas ym.).

Kemijärven havainnot koskevat pukutuntomerkkien perusteella todennäköisesti samaa yksilöä. Kyseessä on vasta neljäs havainto idäntururikyyhkyn itäisemmästä *orientalis*-alalajista. Alalajien määrittämisestä on julkaistu artikkeli Linnut-lehdessä 1/2021 (Huhtinen & Lehikoinen 2021).

Tornipöllö *Tyto alba*

(2, 8, 1) = 11 (0, 0, 0, 0, 0, 1, 2, 0)

N. 1.–25.12. Ii Pohjois-Ii (v) (Marika Lohilah-ti, Hilikka Lohilahti ym.).

Suomessa on muutamana viime vuoden aikana havaittu useita tornipöllöjä talvikuukausina. Iin yksilö saalisteli hevostallilla muutamana viikon ajan alkutalvesta. Tornipöllön alalajinmäärittäminen on alalajien suuren muuntelun ja niiden risteymävyöhykkeen vuoksi hyvin hankalaa, eikä tätäkään yksilöä voida varmasti määrittää alalajilleen. Alalajien määrittämisestä on kirjoittanut French (2009).

Vaaleakiitäjä *Apus pallidus*

(0, 3, 1) = 4 (0, 0, 0, 0, 1, 0, 0, 0, 0)

6.11. Hanko Uddskatan lintuasema 1kv (v) (Aki Aintila, Tomas Swahn, Riitta Ilvonen, Tatiana Klein).

Alun perin Hangon lintuasemalta löytenyt lintu siirtyi Hangon kaupungin puolelle, jossa se oli bongattavissa iltapäivällä muutamana tunnin ajan. Suomen edellinen havainto on marraskuulta 2018, jolloin Korkeasaaren villieläinsairaalassa hoidettiin kuntoon Viikistä löytenyt nälkiintynyt yksilö (Väisänen ym. 2019). Kaikki Suomen havainnot ovat lokamarraskuun taitteesta. Lajia on esiintynyt runsaasti Ruotsissa muutaman viime syksyn aikana. Syksyllä 2020 Ruotsissa havaittiin 15 yksilöä, ja syksyllä 2022 ynnättiin jopa 17 yksilöä (BirdLife Sverige 2024). Syksy 2023 jäi Ruotsissa hieman mainittuja vuosia heikommaksi. Vaaleakiitäjän määrittämisestä on kirjoittanut Larsson (2018).

Vihermehiläissyöjä *Merops persicus*

(0, 3, 1) = 4 (0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 0)

3.–7.6. Kajaani Koutaniemi Nuottipuro 2kv (v) (Hannu Rönkkö, Tero Repo, Leena Rönkkö ym.).

Havainto edustaa varsin tyypillistä loppukevähäistä esiintymiskuvaa tälle Pohjois-Euroopassa hyvin harvinaiselle lajille. Suomen aiemmista havainnoista kaksi on toukokuun lopulta ja yksi heinäkuun alusta. Edellisen kerran laji tavattiin Suomessa vuonna 1998 Föglössä (Lindroos & Luoto 1999). Ruotsissa laji on havaittu kahdeksan kertaa, ja sielläkin kaikki havainnot ovat toukokuun lopun ja elokuun alun väliltä (BirdLife Sverige 2024). Havainnosta on kirjoittanut Rönkkö (2023).

Töyhtökiuru *Galerida cristata*

(38, 54, 2) = 94 (0, 0, 2, 1, 0, 0, 1, 3, 3)

5.–14.4. Kalajoki Pitkäsenkylä (v) (Hannu Savikangas); **12.8.–8.10.** Turku Patterinhaka (v) (Tuomas Junttila ym.); **22.11.** alkaen Turku keskusta (Lasse Vilhunen ym.).

Turun havainnot koskevat samaa yksilöä, joka törmäsi todennäköisesti autoon, otettiin hoitoon ja vapautettiin jälleen Turun keskustaan.

Pikkukiuru *Calandrella rufescens*

(1, 6, 0) = 13 (0, 0, 0, 0, 0, 1, 1, 0, 1)

12.–15.5.2022 Parainen Jurmo (v) (Mikko Niemi ym.).

Havainto oli erehdyksessä jäänyt pois vuoden 2022 katsauksesta.

Ruostepääsky *Cecropis daurica*

(0, 75, 1) = 76 (3, 6, 4, 2, 0, 0, 2, 2, 2)

27.4.–1.5. Kaarina Littoistenjärvi alalaji *rufula* (v) (Marikka Heikkilä, Simo Heikkilä ym.).

Suomen neljäs vaaleakiitäjä löytyi sumuisena päivänä Hangon lintuaseman edustalta. Kuvassa vaaleakiitäjän tuntomerkeistä näkyvät parhaiten naaman ja kurkun seudun kuviot. Nuorella vaaleakiitäjällä ei ole tervapääskymäistä valkeaa ohjasta ja otsaa, vaan sillä ohjaksen ja korvanpeitinhöyhenten seutu ovat keskenään suunnilleen samaa väriä. Tervapääskyllä ohjaksen alue on selvästi vaaleampi kuin tummat korvanpeitinhöyhenet. Vaaleakiitäjällä tumma silmänympärys erottuu selvemmin kuin tervapääskyllä. Vaaleakiitäjän valkea kurkkulappu on isompi kuin tervapääskyllä ja etenkin alareunastaan epäselvärajaisempi. 1cy Pallid Swift *Apus pallidus*. AKI AINTILA, Hanko, S Finland, 6.11.2023.

Keltavästäräkin lounainen, lähinnä Isossa-Britanniassa pesivä alalaji flavissima sekä Kaspienmeren pohjoispuolella pesivä alalaji lutea eroavat muista keltavästäräkin alalajeista voimakkaan keltaisen tai kellanvihertävän pään perusteella. Yellow Wagtail *Motacilla flava lutea/flavissima*. JANI VASTAMÄKI, Pori, W Finland, 22.5.2023.

Keltavästäräkki

Motacilla flava lutea/flavissima

(4, 9, 1) = 14 (1, 0, 0, 0, 0, 1, 0, 0, 0)

22.5. Pori Yyteri lietteet k (v, ään) (Jani Vastamäki, Petri Salo).

Alalajiparin *lutea/flavissima* erottaminen toisistaan on lähes mahdotonta pukutuntomerkkien perusteella, mutta osalla *lutea*-alalajin yksilöistä kutsuääni on vahvasti sirahtava. Osalla yksilöistä kutsuäännet ovat nimialalajin kaltaisia samoin kuin *flavissimalla* (Alström ym. 2003). Vaikka alalajiparin *lutea/flavissima* äänten muuntelu tunnetaan toistaiseksi puutteellisesti, havaitut yksilöt on hyvä pyrkiä dokumentoimaan myös äänittämällä.

Västäräkki *Motacilla alba yarrellii*

(0, 24, 1) = 25

Uusintatarkastuksen jälkeen julkaistaan alla kaikki Suomen havainnot *yarrelliin* tuntomerkit täyttävistä yksilöistä. Tarkemmat tiedot on mainittu vain aiemmin julkaisemattomien havaintojen osalta.

23.4.–30.7.1985 Turku; 16.4.1988 Porvoo; 9.5.1989 Mietoinen; 1.–7.4.1990 Korsnäs; 8.4.1990 Helsinki; 23.9.1990 Närpiö; 19.4.1993 Kesälahti; 18.4.1994 Hammarland; 11.5.1996 Lahti; 23.4.1998 Kemijoki; 14.5.–20.7.1998 Espoo; 23.–30.6.2000 ja 11.7.–3.8.2001 Pälkäne; 20.4.2000 Lemland; 17.9.2000 Kökar; 24.4.2001 Pori; 9.–24.4.2004 Keuruu; 30.5.2004 Pori; 10.3.2007 Lieto; 23.5.2009 Espoo; 29.5.–8.8.2009 Hanko; 25.9.2015 Hanko; 12.4.2019 Raisio Raisiolahdi (v) (Jouko Lundén); 14.12.2020–6.1.2021 Kaarina Piikkiö Viukkala (v) (Pentti

Suomen viides *phoenicuroides*-alalajin mustaleppälintu Utössä. Maastomäärittäystä tukevat laaja ovaalinmuotoinen ja selvärajainen musta rintalappu, ylös rintalapun sivuille nousevat puhtaan oranssit kiilat, yhtenäisen kirkkaanoranssi vatsapuoli, valkoisen otsan puuttuminen sekä tasaisen keskiharmaa selkäpuoli ilman mustia höyhentyviä. Tällä yksilöllä alavatsa sekä pyrstön alapeitinhöyhenet ovat hieman muuta alapuolta vaaleammat, mutta eivät kuitenkaan valkeahkot toisin kuin monilla leppälinnun ja mustaleppälinnun risteymillä. Varmimmat risteymän poissulkevat tuntomerkit löytyvät kuitenkin siipikaaviosta, jonka arvioiminen edellyttää hyvälaatuisia valokuvia. Myös myöhäinen havaintoajankohta on vahva indikaatio itäisestä mustaleppälinnusta, jonka esiintyminen Euroopassa painottuu loppusyksyyn ja alkutalveen. Risteymäleppälinnut ovat puolestaan varhaisia muuttajia ja tyypillisesti poistuvat Euroopasta viimeistään lokakuun aikana. Eastern Black Redstart *Phoenicurus ochruros phoenicuroides*. OUTI SARJAKOSKI, Parainen, SW Finland, 2.11.2023.

Jomperom ym.); **17.4.2022** Inari Ivalo Mellanaapa k (v) (Roope Ruokonen); **31.3.–5.4.2023** Salo Halikonlahti +2kv (v) (Simo Kivijärvi, Lea Kivijärvi, Juha Nilsson ym.).

Västaräkki

Motacilla alba yarrellii / *alba* x *yarrellii*
(0, 36, 0) = 36 (2, 1, 1, 1, 1, 2, 2, 2)

Uusintatarkastuksen jälkeen julkaistaan alla kaikki Suomen havainnot *alba*n ja *yarrellii*n välimuodoiksi arvioiduista tai ei varmuudella *yarrelliiksi* tulkittavista yksilöistä. Tarkemmat tiedot on mainittu vain aiemmin julkaisemattomien havaintojen osalta.

19.6.1991 Joroinen Kaitainen (Olli Laakso, Antti Laakso); **19.–20.4.1991** Kustavi; **toukokuu 1991** Joensuu Kuhasalo (Jarmo Sormunen); **1.5.1992** Kustavi; **18.5.1992** Pyhäjärvi Rihtniemi (Tapani Santamaa); **18.5.1994** Jomala; **4.5.–1.7.2000** Helsinki; **27.4.–toukokuu 2001** Turku; **11.5.2005** Korppoo; **13.5.2005** Ypäjä; **16.5.2005** Korppoo; **17.4.2006** Pirkkala; **6.–11.5.2006** Espoo; **27.–30.4.2010** Nurmijärvi; **26.4.2010** Turku 2; **18.5.2010** Loviisa; **3.5.2011** Korsnäs; **24.–29.5.2011** Länsi-Turunmaa 2; **24.7.2011**, **1.6.–17.7.2012** ja **14.5.–22.6.2013** Paimio; **16.4.2012** Nurmijärvi; **17.4.2013** Helsinki; **13.4.2014** Raasepori; **6.5.–21.6.2014**, **16.4.–10.6.2015** ja **22.4.–1.6.2016** Turku; **15.4.2015** Paimio; **8.4.2016** Lappeenranta; **11.10.2017** Kuhmoinen Ruolahti Iso-Ruolahti (v) (Leo Lindroos, Keijo Vesanen); **17.4.–9.6.2018** Loviisa;

20.4.–24.5.2019 Loviisa Suomenkylä +2kv k (v) (Klaus Laine, Tuula Nironen, Mikko Pöyhönen); **31.5.2019** Lemland Lågskär (Antti Mikala, Touko Torppa); **2.5.2020** Hanko Gäsörsudden (v) (Sebastian Andrejeff, Tomas Swahn, Markus Lampinen, Aki Aintila, Nico Niemenmaa); **11.5.2020** Helsinki Lauttasaari (v) (Juha Laaksonen); **13.5.2021** Parainen Jurmo (v) (Paulus Nyman, Mikael Nyman ym.); **17.4.2021** Loviisa Suomenkylä +2kv k (v) (Arto Juvonen); **16.5.2021** Helsinki Vuosaari (v) (Petri Shemeikka, Eija Putkuri); **2.6.2022** Espoo Laajalahti Maari (v, video) (Nadja Weissaupt); **12.5.–11.6.2022** Parainen Jurmo (v) (Jyrki Normaja, Antti Kause, Vesa Virtanen ym.).

Uusista havainnoista Loviisan havainnot 2019 ja 2021 koskevat todennäköisesti samaa, ensimmäisen kerran vuonna 2018 havaittua yksilöä.

Sinirinta *Luscinia svecica cyaneola*

(11, 34, 3) = 48 (1, 2, 2, 0, 1, 0, 1, 1, 1)

6.5. Espoo Laajalahti Elfvik k (v) (Heikki Vasamies, Tapani Veistola, Antti Halkka, Esko Joutsamo ym.); **2.6.** Juuka Kaajanlampi k (v) (ilm. RK); **18.–19.6.** Kempele Vihiluoto k (v, ään) (Lauri Kangas, Tommi Kangas, Eetu Kangas ym.).

Mustaleppälintu

Phoenicurus ochruros phoenicuroides

(0, 4, 1) = 5 (0, 0, 0, 1, 0, 1, 0, 1, 0)

3.–5.11. Parainen Utö 1kv k (v) (Jorma Teno-

vuo, Outi Sarjakoski, Osmo Kivivuori, Esko Joutsamo ym.).

Suomen viides havainto *phoenicuroides*-alalajin mustaleppälinnusta. Alalajin määrittämisessä on huomioitava suuresti samankokoinen leppälinnun ja mustaleppälinnun risteymä sekä muut enemmän tai vähemmän oranssivatsaiset mustaleppälintutaksonit (*ochruros*, *rufiventris* ja *semirufus*). Itäisten mustaleppälintujen määrittämisestä on julkaistu viime vuosina useita määrittämisartikkeleita (esim. Lindblom 2018, van der Spek & Martinez 2018).

Sepeltasku *Saxicola maurus variegatus*

(0, 3, 1) = 4 (0, 0, 0, 0, 0, 1, 0, 0)

3.–6.5. Joroinen Pasala Koivula 2kv k (v) (Allan Nyyssönen ym.).

Kaikki Suomen *variegatus*-alalajin sepeltaskut on havaittu keväällä. Havainnoista yksi on huhtikuulta ja kolme toukokuulta. Aiemmista havainnoista kaksi on vuodelta 2013 ja yksi vuodelta 2020.

Arotasku *Oenanthe isabellina*

(0, 50, 4) = 54 (3, 2, 5, 0, 1, 6, 3, 4, 4)

13.8. Helsinki Haltiala +1kv (v) (Jarmo Rihtniemi); **23.9.** Pori Hyvelä (v) (Petteri Mäkelä ym.); Joensuu Iksensuo (v) (Sami Raimoaho, Harri Laukkanen ym.); **2.10.** Sastamala Keikyä Aarikkala 1kv (v) (Kari Pitkänen, Esko Anttila ym., ilm. Niklas Paulaniemi); **8.10.** Pyhäjoki Välimaanperä (v) (Kalle Hiekanen ym.).

Variegatus-alalajin sepeltaskukoiraiden pyrstösulkien väritys vaihtelee huomattavasti. Tyypillisillä yksilöillä valkoisen pyrstön tyven osuus voi olla selvästi yli puolet pyrstön pituudesta. Pienellä osalla yksilöistä valkoista on kuitenkin selvästi alle puolet pyrstön pituudesta, jolloin erottaminen etenkin variegatusta eteläisemmästä armenicus-alalajista on vaikeaa (Loskot & Bakhtadze 2020). Valkoisen määrä muuntelee myös iän mukaan: nuoruuspuvun pyrstössä on keskimäärin vähemmän valkoista. Joroisten linnun määrittäminen nuoreksi (2kv) yksilöksi on mahdollista ruskeiden ja kuluneiden siipisulkien, käsisulkien peitinhöyhenten ja ulompien isojen peitinhöyhenten perusteella. Caspian Stonechat *Saxicola maurus* variegatus. RISTO SUKSI, Joroinen, E Finland, 5.5.2023.

Nunnatasku *Oenanthe pleschanka*

(0, 60, 0) = 60 (1, 1, 1, 0, 0, 4, 3, 2, 4)

14.–15.5.2022 Oulu Oulunsalo Riutunkari 2kv k (v) (Mika Hotakainen ym.).

Nunnatasku ja itäinen *melanoleuca*-rusotasku ovat erittäin lähisukuisia lajeja, jotka myös risteytyvät laajalla alueella. Tunnettu esimerkki on esimerkiksi Bulgariassa Kaliakran niemimaalla esiintyvä risteymäpopulaatio, jonka yksilöt muistuttavat jopa valkoselkätaskua. Ilmeisiä risteymiä on dokumentoitu myös muun muassa Iranista ja lajien muuttoreitin varrelta Arabian niemimaalta.

Oulun lintu herätti aikanaan paljon keskustelua, koska osa linnun piirteistä voi viitata rusotaskun vaikutukseen. RK on hyväksynyt havainnon toistaiseksi nunnataskuna, koska ehdottomasti risteymään viittavia tuntomerkkejä ei voida nykytiedolla osoittaa.

Ruostesiipirastas *Turdus eunomus*

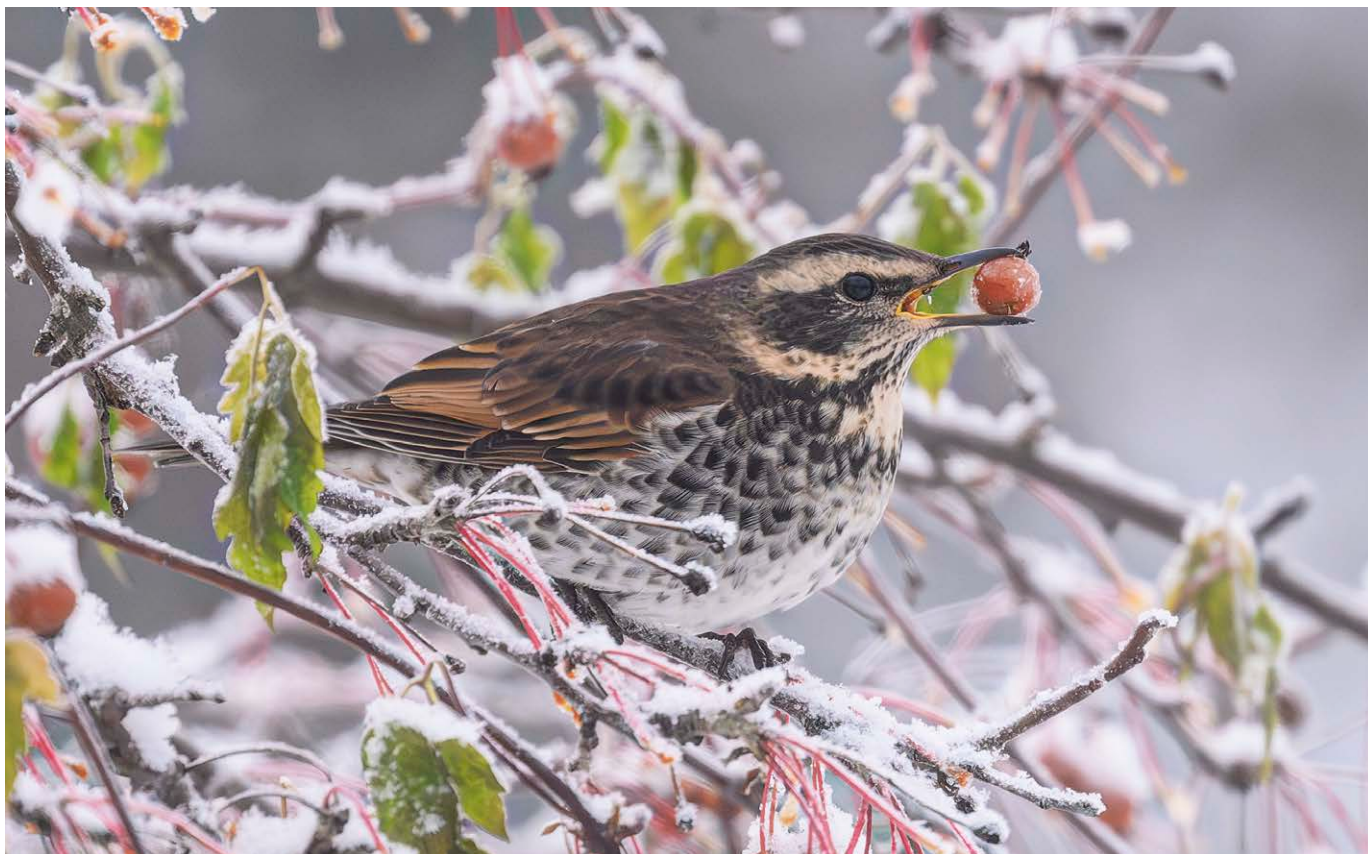
(0, 9, 1) = 10 (0, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 1, 0)

2.–3.11. Inari Ivalo Ryydenpolku 1kv (v) (Olli Osmonen, Kåre Pedersen, Pertti Kukkala ym.).

Itäiset rastaslajit risteytyvät laajasti niiden kohtaamisalueilla (Portenko 1981, McCarthy 2006). Niinpä Euroopassakin havaittavien harvinaisten rastaiden höyhenpuvussa on usein muiden läheisten rastaslajien piirteitä. Ruostesiipirastaalla erityisesti vatsapuolen

Oulun linnussa mahdolliseen rusotaskun vaikutukseen viittaavia piirteitä ovat muun muassa niskan valkoisen alueen ulottuminen alemmas selkään sekä joissain kuvissa varsin kapealta näyttävä mustien alueiden yhtymäkohta siiven ja pään seudun välillä. Myös lajipuhtaan nunnataskun väritys lajin levinneisyyden ydinalueilla muuntelee kuitenkin edellä mainittujen tuntomerkkien osalta. Pied Wheatear *Oenanthe pleschanka*, possibly a bird from the introgression zone between Pied and Black-eared Wheatear *O. hispanica*. CHRISTA GRANROTH, Oulu, W Finland, 14.5.2022.

Ruostesiipirastaan sukupuolennääritys on paljon hankalampaa kuin yleisesti oletetaan. Inarin yksilö voidaan määrittää nuoreksi, ensimmäisen syksyn linnuksi siiven isoissa peitinhöyhenissä olevasta sulkimisrajasta sekä yksivärisistä ja melko kapeista nuoruuspuvun käsisulkien peitinhöyhenistä. Vaikka ensimmäisen syksyn linnun varsin kontrastikas pää ja laajalti mustakeskustaiset vatsapuolen höyhenet voisivat viitata enemmän koiraseen, eivät siiven vaihtuneet sisimmät isot peitinhöyhenet ole reunoista lainkaan niin leveästi punaruskeat kuin koirilla tyypillisesti. Lisäksi tämän yksilön välimuotoiset piirteet, kuten laajasti punaruskeat pyrstön alapeitinhöyhenten keskustat, voivat olla viite ruosterastaan perimästä, joka puolestaan voi mutkistaa muitakin sukupuolennäärityksessä käytettäviä tuntomerkkejä. Koska pyydytetyt asiantuntijalausunnottakaan eivät olleet yksiselitteisesti kummankaan sukupuolen kannalla, päätti rareteettikomitea hyväksyä yksilön ensimmäisen kalenterivuoden ikäisenä lintuna ilman sukupuolennääritystä. 1cy Dusky Thrush *Turdus eunomus*. JANNE RIIHIMÄKI, Inari, N Finland, 3.11.2023.

Kääpiökerttuksi Siikajoen linnun tunnistaa mm. keltaisesta iiriksestä, kellanruskeista jaloista ja selvästä punaruskeasta väristä pyrstön yläpinnalla. Saharankääpiökertusta lintu eroaa selkäpuolen harmaamman värin ja keskimmäisten pyrstösulkien sekä tertiälien keskustojen tummien ruotijuovien perusteella. Asian Desert Warbler *Sylvia nana*. KALLE HIEKKANEN, Siikajoki, W Finland, 25.6.2023.

höyhenten mustissa keskustoissa, pään valkeissa alueissa ja pyrstösulissa on usein havaittavissa ruosterastaaseen viittaavia oranssinpunaista värisävyjä (Clement ym. 2000, Shirihai ym. 2018, Norevik ym. 2020). Pitkään jatkuneen lajien välisen geenivirran vuoksi tällaiset piirteet ruostesiipirastaiden puvussa eivät ole mitenkään harvinaisia, joten käytännöllisistä syistä RK on katsonut järkevimmäksi tulkita risteymiksi vain kaikkein selvimmät ja räikeimmät yksilöt.

Mustakaularastas *Turdus atrogularis*
(5, 72, 3) = 80 (1, 2, 5, 4, 5, 2, 4, 2, 3)

Yksilöt, joissa todettavissa mustakaularastaille sopimattomia vähäisiä poikkeavuuksia
(0, 24, 1) = 25 (0, 0, 1, 3, 3, 0, 3, 1, 1)

19.11.–3.12. Helsinki Vanhankaupunginlahti 1kv k (Johannes Silvonen ym.).

Yksilöt, joista risteymän mahdollisuutta ei voitu täysin poissulkea
(1, 22, 2) = 25 (1, 1, 2, 2, 0, 0, 0, 0, 2)

1.11. Sodankylä Ukko-Luostontie (v) (Tuomo Ylistö, ilm. Sami Ylistö); **8.11.** Kemi Ajos 1kv (v) (ilm. RK).

Mustakaularastashavainnot jaotellaan eri luokkiin sen mukaan, missä määrin linnuissa

Alalajin pallidirostris etelänsilepinkäiselle ominaisia piirteitä ovat muun muassa suuri valkoinen käsihiiven laikku, paksuhko ja vaalea nokka sekä vaalea ohjas. Ylivieskan lintu on määritettävissä nuoreksi (1kv) yksilöksi leveästi valkoreunaisten, ruskeansävyiset isojen peitinhöyhenten ja tertiälien perusteella. Steppe Grey Shrike *Lanius meridionalis pallidirostris*. ARTO HALTUNEN, Ylivieska, W Finland, 18.10.2023.

on havaittavissa risteymään viittaavia piirteitä. Nimikkeen mustakaularastas alla julkaistaan myös havainnot linnuista, joissa on vähäisiä lajille sopimattomia piirteitä tai dokumentaatio ei mahdollista kaikkien kriittisten piirteiden arviointia (Väisänen ym. 2019).

Mustakaularastas x punakaula-/ruoste-/ruostesiipirastas

Turdus atrogularis x *Turdus ruficollis*/
Turdus naumanni/*Turdus eunomus*
(0, 6, 1) = 7 (0, 1, 1, 1, 0, 1, 0, 0, 0)

N. 15.11.2023–19.1.2024 Lieksa keskusta Tapionkatu (Veikka Kosonen, Suvi Komsa ym.).

Kenttäkerttunen *Acrocephalus agricola*
(0, 71, 2) = 73 (7, 1, 3, 1, 0, 1, 4, 4, 0)

20.6. Uusikaupunki Laitakari (v) (Olli Tenovu, Raimo Heinonen); **13.7.–3.8.** Raahe Olkijoki Kaijankivikko (v) (ilm. RK).

Rusorintakerttu *Sylvia cantillans*
(3, 47, 1) = 51 (1, 2, 3, 1, 1, 5, 1, 0, 1)

5.6. Kajaani Koutaniemi Nuottipuro +2kv k alalaji *cantillans/albistriata* (v) (Hannu Rönkkö, Kalle Hiekkänen, Eino Hiekkänen ym.).

Suomen kahdestoista havainto rusorintakertun itäisen alalajiryhmän linnusta. Loput havainnot on julkaistu ilman alalajimäärittystä (ks. Väisänen ym. 2018). Kajaanin lintu löytyi vihermehiläissyöjäbongauksen yhteydessä samasta puusta tämän kanssa (Rönkkö 2023)!

Kääpiökerttu *Sylvia nana*
(2, 11, 1) = 14 (0, 0, 0, 1, 0, 0, 1, 0, 0)

25.–28.6. Siikajoki Tauvo Kullinkari (r, v) (Kalle Hiekkänen ym.).

Ensimmäinen kesähavainto lajista. Kääpiökertun pesimäalue ulottuu Kaspianmeren pohjois- ja itäosista Kiinan luoteisosiin. Lähes kaikki aiemmat Suomen havainnot on tehty loka-marraskuussa. Lisäksi on yksi keväthavainto toukokuulta.

Hernekerttu *Sylvia curruca blythi*
(0, 2, 2) = 4 (0, 1, 0, 0, 1, 0, 0, 0, 0)

1.9. Kokkola Tankar 1kv (r, v, hnäyte) (Antti Miettunen-Nordström, Mikko Kormilainen); **21.9.** Hanko Uddskatan lintuasema 1kv (r, v, hnäyte) (Aleksi Lehikoinen, Antti Miettunen-Nordström, Kimi Nurminen).

Kashmirinuunilintu *Phylloscopus humei*
(2, 102, 2) = 106 (4, 1, 6, 6, 5, 6, 4, 3, 6)

7.–8.11. Parainen Utö (v) (Ossi Öhman, Jorma Tenovu, Kimmo Kuusisto, Markus Varesvu); **7.11.** Parikkala Tarvaspohja Kirpunranta (v) (Janne Aalto, Jouko Rantanen, Harri Partanen, Merja Laari).

Pyrstötiainen *Aegithalos caudatus europaeus*
(1, 16, 6) = 23 (1, 0, 2, 1, 2, 0, 4, 2, 0)

21.10. Mustasaari Valassaaret lintuasema 6 (r, v) (Jouni Kannonlahti).

Etelänsilepinkäinen

Lanius meridionalis pallidirostris
(0, 5, 1) = 6 (0, 0, 0, 0, 1, 0, 0, 0, 0)

16.–18.10. Ylivieska Sorvisto 1kv (v) (Erja Kössi ym.).

Pallidirostris-alalajin eteläisolepinkäinen tavattiin Suomessa kuudennen kerran. Taksonin pesimäalueet sijaitsevat aavikoilla pääasiassa eteläisessä Keski-Aasiassa Kaspianmeren itäpuolelta Gobin autiomaahan ulottuvalla alueella sekä Keski- ja Kaakkois-Iranista Luoteis-Kiinaan ulottuvalla alueella (Svensson 2023). Suomen havainnoista kaksi on toukokuulta, yksi kesäkuulta, yksi syyskuulta ja kaksi lokakuulta.

Nokivaris *Corvus corone corone*
(1, 72, 1) = 74 (4, 3, 5, 5, 2, 1, 2, 5, 1)

15.5. Kaarina Tuorla +2kv (v) (Pekka Alho).

Kategoria E

Eskimohanhi *Anser rossii*
(0, 6, 4) = 10 (0, 0, 0, 0, 0, 2, 0, 1)

24.5.2006 Tohmajärvi; **17.5.2020** Sipoo, Porvoo ja Loviisa; **26.9.–4.10.2022** Pyhtää Heinlahti (v) (ilm. RK); **17.9.** Savonlinna Haapalahti S (v) (Veikka Kosonen, Eero Halko); **18.–29.9.** Kouvola Muhniemi Kylänaho (v, video) (ilm. RK); **10.–11.10.** Kärkölä Iso-Sattiala (v) (Teemu Helo, Aulis Aaltonen, Veli-Matti Aaltonen, Tiina Aaltonen, Heikki Peltonen); **16.10.** Espoo Niittykumpu S (v) (ilm. RK).

Vuoden 2006 havainto on julkaistu aiemmin eskimo- ja lumihanhen risteymänä ja vuoden 2020 useasta paikasta Suomenlahdella tehty havainto nimikkeellä eskimohanhi/eskimo- x lumihanhi.

Eskimohanhikannat ovat viime vuosittu- hannon loppupuolella kasvaneeet Pohjois-Amerikassa räjähdysmäisesti, ja laji on levi- täytynyt myös uusille alueille (Moser 2001, Reeber 2015). Eskimohanhea tavataan nykyään runsaammin myös Pohjois-Amerikan koillis- ja itäosissa, missä laji sekoittuu lu- mihanhen *atlanticus*-alalajin kanssa (McGill 2005). Tämän seurauksena Pohjois-Ameri- kasta on raportoitu enenevässä määrin myös näiden lajien risteymiä (Weckstein ym. 2002, Reeber 2015, Ottenburghs ym. 2016).

Hybridien määrittäminen on aiheuttanut suurta päänaivaa myös Amerikassa, eikä risteymäyksiöiden määrittämisestä aina olla täysin yhtä mieltä, sillä risteymäpiirteiden ku- ten pään muodon, nokan pituuden, nokan leikkauksinnan irvistuksen sekä nokan tyvio- san höyhenyksen muodon tulkitseminen on usein erittäin hankalaa eskimohanhen laajan yksilöllisen muuntelun sekä verraten selvän sukupuolidimorfian vuoksi (Trauger 1971, Reeber 2015). Tämän vuoksi rareiteetikomitea muutti aiempaa käytäntöä ja teki päätöksen hyväksyä eskimohanhinimikkeeseen alla myös yksilöt, joilla voidaan tulkita olevan vähäisiä risteymäpiirteitä.

Eskimohanhen leviittäytyminen Amerikas- sa itään kasvattaa myös todennäköisyyttä, että linnut voisivat harhautua Eurooppaan talveh- timaan. Osoituksena luonnonvaraisesta har- hautumisesta Atlantin yli havaittiin vuoden 2023 syksyllä ainakin Norjassa, Tanskassa, Belgiassa ja Alankomaissa aiemmin Kana- dassa rengastettu eskimohanhi (Ławicki ym. 2023).

Eskimohanhi on Suomessa luokiteltu E- kategoriaan. Tarhalinnuilla voidaan usein olettaa olevan myös perimää muilta läheisil- tä hanhilajeilta. Eskimohanhi on myös Euroo- passa erittäin yleinen tarha- ja puistolintu ja tarharenkain varustettuja yksilöitä havaitaan runsaasti. Siksi on perusteltua pitää laji to- dennäköisten tarhakarkulaisten kategoriassa E. Yksittäistapauksissa, jos voidaan riittävällä varmuudella todeta linnun harhautuneen la- jin luonnollisilta pesimäalueilta, voidaan lajin kategoriastatuksesta poiketa.

Palmukyyhky *Streptopelia senegalensis*
(2, 6, 2) = 10 (2, 0, 0, 0, 0, 0, 0, 2)

16.5. Lahti keskusta urheilukeskus (v) (Juha Helminen, ilm. Jan Södersved); **21.5.** Ääne- koski Suolahti keskusta (v) (ilm. RK).

Hylätyt havainnot *Records not accepted*

Tiibetinhani *Anser indicus* **30.4.1988** Tyrnä- vä Ritokorpi; **Haapana x amerikanhaapana** *Anas penelope x Anas americana* **20.5.2016** Rovaniemi Kirkkolampi k (v); **Amerikanmus- talintu** *Melanitta americana* **9.5.** Iisalmi Pik- ku-li k (v); **Suula** *Morus bassanus* **5.10.** Hä- meenlinna Tuulos 1kv SE; **Keisarikotka** *Aquila heliaca* **26.8.** Kemiönsaari Björkboða subad SE; **Pikkukotka** *Aquila pennata* **11.6.** Rova- niemi Pisavaara tumma NW; **Isovesipääsky** *Phalaropus fulicarius* **5.10.2005** Lahti Kuja- la 1kv; **Isokihu** *Stercorarius skua* **24.6.2019** Kemi Pohjantähti; **Mustanmerenlokki** *Larus melanocephalus* **17.4.** Virolahti Vilkkilä Lin- tulahti 2–3kv; **Kuusilokki** *Larus philadelphia* **9.5.** Pedersöre Sandsundinjärvi tp N (v); **Sel- kälökki** *Larus fuscus graellsii/intermedius* **4.6.** Helsinki Töölönlahti; **Etelänharmaalokki** *La- rus michahellis* **27.1.–3.2.** Turku Topinoja 2kv (v); **Idänturturikyyhky** *Streptopelia orientalis* **9.11.** Kemijärvi Kostamo; **Vihertikka** *Picus viridis* **5.2.** Helsinki Vanhankaupunginlahti Pornaisteniemmi n; **Vaaleakiitäjä** *Apus palli- dus* **10.11.** Parainen Jurmo (video); **Arotasku** *Oenanthe isabellina* **22.–23.9.** Ilmajoki Alajo- ki Laivanpääntie (v); **Ruosterastas** *Turdus nau- manni* **26.6.2020** Rautavaara Ikola (v); **Mus- takaularastas** *Turdus atrogularis* **21.5.** Salo Hajala k; **Pyrstötiainen** *Aegithalos caudatus europaeus* **10.10.** Siikajoki Tauvo lintuasema 2 (r, v); **Harmaapääsirkku** *Emberiza spodo- cephalus* **30.7.2021** Sonkajärvi Tervonmäki (v); **Mäntysirkku** *Emberiza leucocephalus* **14.11.–29.12.** Kemi Nälli; **7.12.** Turku Saramäki.

Käsittelyssä olevat havainnot *Records still under consideration*

Metsähani *Anser fabalis middendorffii* **12.–13.10.2020** Hailuoto Kopsa-Kittilänperä 4 (v, video); **Keisarikotka** *Aquila heliaca* **30.4.** Es- poo Tiistilä subad E; **Etelänharmaalokki** *Larus michahellis* **1.9.** Turku Topinoja 2kv (v); **Ka- latiira** *Sterna hirundo longipennis/minus- sis* **9.–28.5.** Jyväskylä Jyväsjärvi; **Ruostepääs- ky** *Cecropis daurica* **9.5.1982** Kirkkonummi

Porkkala; **Keltavästäräkki** *Motacilla flava fel- degg* **2.–3.5.2020** Outokumpu Sysmäjärvi Rannan Juvola k (v, video); **20.8.** Siilinjärvi Raasio (v); **Kashmirinuulintu** *Phylloscopus humei* **29.9.–1.10.** Helsinki Lauttasaari He- vosenkenkälahti (ään); **Isolepinkäinen** *Lanius excubitor excubitor/sibiricus* **13.–24.11.2022** Parikkala Tiviä (v, hnäyte).

Korjaukset ja lisäykset

Rusorintakerttu *Sylvia cantillans* **8.5.2022** Vi- rolahti Harvajanniemi; vuoden 2022 katsauk- sessa päivämääräksi on kerrottu virheellisesti 8.–17. toukokuuta.

Kiitokset

RK:n toimintaa vuonna 2023 avustivat Sebasti- an Andrejef, Paul Boijer, Cameron Cox, Dick Forsman, Hein van Grouw, Magnus Hellström, Pekka Helo, Marcin Faber, Dave Irons, Alvaro Jaramillo, Kari Kaunisto, Laura Kvist, Juho Kö- nönen, Kalle Hiekkänen, Veronika Laine, Alek- si Lehikoinen, Petteri Lehikoinen, Antero Lind- holm, Sami Majoinen, James McCallum, Ste- ven Mlodinov, Killian Mullarney, Outi Ovas- kainen, Peter Pyle, Hannu Rönkkö, Ari Tervo ja Angus Wilson.

Kirjallisuus

- Alström, P., Mild, K. & Zetterström, D. 2003: Pipits & Wagtails of Europe, Asia and North America: Identification and systematics. – Christopher Helm, London.
- BirdLife International 2024: Species factsheet: *Vanellus gregarius*. <https://datazone.birdlife.org/species/factsheet/sociable-lapwing-vanel- lus-gregarius> [viitattu 15.3.2024].
- BirdLife International 2024: Species factsheet: *Syr- rhaptus paradoxus*. <https://datazone.birdlife.org/species/factsheet/pallase-sandgrouse-syr- rhaptus-paradoxus> [viitattu 29.3.2024].
- BirdLife Sverige 2024: Raritetskatalogen. [birdlife.se/rk/raritetskatalogen](https://datazone.birdlife.org/species/factsheet/pallase-sandgrouse-syr- rhaptus-paradoxus) [viitattu 14.3.2024].
- Christensen, J. S., Hansen, T. H., Rasmussen, P. A. E., Nyegaard, T., Eskildsen, D. P., Clausen, P., Nielsen, R. D. & Bregnballe, T. 2022: Sys- tematisk oversigt over Danmarks fugle 1800–2019. – Dansk Ornitologisk Forening.
- Clement, P., Hathway R., Byers, C. & Wilczur, J. 2000: Thrushes. – Helm Identification Guides, London.
- Donald, P. F., Azimov, N., Ball, E., Green, R. E., Kamp, J., Karyeva, S., Kashkarov, R., Kur- banov, A., Rustanov, E., Saparmuradov, J., Sheldon, R., Soldatov, V., Ten, A., Thorpe, R., Underhill, M., Fox, A. D., Christensen, T. K., Bearhop, S. & Newton, J. 2007: Using stable isotope analysis of multiple feather tracts to identify moulting provenance of vagrant birds: a case study of Baikal Teal *Anas formosa* in Denmark. – Ibis 149: 622–625.
- French, P. 2009: From the Rarities Committee's files: Identification of Dark-breasted Barn Owl in Britain. – British Birds 102(9): 494–503.
- von Haartman, L., Hilden, O., Linkola, P., Suomalainen, P. & Tenovuori, R. (toim.) 1967: Pohjolan Linnut Värikuvien II. – Otavan kirja- paino, Helsinki.
- Harrison, P., Perrow, M. R. & Larsson, H. 2021: Seabirds. The New Identification Guide. – Lynx Edicions, Barcelona.
- Herva, E. 2003: "Anas Formosa" Oulussa syksyllä 1950. – Aureola 28: 14–17.

- Howell, S. N. G. 2012: Petrels, Albatrosses, and Storm-Petrels of North America: A photographic guide. – Princeton University Press, Princeton.
- Huhtinen, H. & Aalto, T. 2023: Huvudvärk av avvikande (Knöl)Svårör. – Roadrunner 33(3): 40–47.
- Huhtinen, H. & Lampila, P. 2023: Kalalokin *heinei*-alalaji – määrittäsongelma idästä. – Linnut 58(1): 26–34.
- Huhtinen, H. & Velmala, W. 2023: Identification of eastern Common Tern outside its core breeding range – mission impossible? – Caluta 15: 1–15. <https://caluta.fi/Caluta/Caluta15.pdf> [viitattu 9.4.2024].
- Larsson, H. 2018: The identification of juvenile Common and Pallid Swifts. – British Birds 111(6): 310–322.
- Ławicki, Ł. & van den Berg, A. B. 2023: WP reports: late September to mid-November 2023. – Dutch Birding 45(6): 398–418.
- Lehikoinen, A. & Huhtinen, H. 2021: *Meena* vai *orientalis*? – Linnut 56 (1): 33–39.
- Lindblom, K. 2018: Vuodenvaihteen helmi. – Linnut 53(1): 39–41.
- Lindroos, T. & Luoto, H. 1999: Vuoden 1998 hyväksytty harvinaisuushavainnot. – Linnut 34(4): 26–39.
- Loskot, V. M. & Bakhtadze, G. B. 2020: Distribution, systematics and nomenclature of the three taxa of Common Stonechats (*Aves*, *Passeriformes*, *Muscicapidae*, *Saxicola*) that breed in the Caucasian region. – Zoosystematica Rossica 29(1): 35–57.
- McCarthy, E. M. 2006: Handbook of Avian Hybrids of the World. – Oxford University Press, Oxford.
- McGill, M. 2005: Ross's Goose *Anser rossii*. – Teoksessa: Kear, J. (toim.), Ducks, Geese and Swans: 303–305. Oxford University Press, Oxford.
- Moser, T. J. (toim.) 2001: The status of Ross's Geese. – Arctic Goose Joint Venture Special Publication. U.S. Fish and Wildlife Service, Washington, D. C., and Canadian Wildlife Service, Ottawa, Ontario.
- Norevik, G., Hellström, M., Liu, D. & Petersson, B. 2020: Ageing & Sexing of Migratory East Asian Passerines. – Avium Förlag AB.
- Ottenburghs, J., van Hooft, P., van Wieren, S. E., Ydenberg, R. C. & Prins, H. H. T. 2016: Hybridization in geese: a review. – Frontiers in Zoology 13: 20.
- Paulaniemi, N. 2023: Suomen ensimmäinen isoilitäjä... ja vielä sisämaassa. – Linnut 58(4): 11–13.
- Portenko, L. A. 1981: Geographical variation in Darkthroated Thrushes (*Turdus ruficollis* Pallas) and its taxonomical value. – Trudy Zool. Inst. Akad. Nauk SSSR 102 (Phylogeny and systematics of birds): 72–109 (in Russian).
- Pyle, P. 2008: Identification Guide to North American Birds, Part II. – Slate Creek Press, California.
- Pynaerts, R. & Ebels, E. B. 2022: Mandts Zwarte Zeekoet bij Kamperland in juni 2015. – Dutch Birding 44(6): 430–437.
- Reeber, S. 2015: Wildfowl of Europe, Asia and North America. – Christopher Helm, London.
- Roberts, D. 2021: 'Mand's Black Guillemot' in Lincolnshire: new to Britain. – British Birds 114(3): 161–171.
- Rönkkö, H. 2023: Kesäillan yllätykset: vihermehiläissyöjä! – Linnut 58 (3): 5–7.
- Schreiber, E. A. & Norton, R. L. 2020: Brown Booby (*Sula leucogaster*), version 1.0. – Teoksessa: Billerman, S. M. (toim.), Birds of the World. Cornell Lab of Ornithology, Ithaca, NY, USA. <https://doi.org/10.2173/bow.brnboo.01> [viitattu 2.4.2024].
- Sheldon, R. D., Kamp, J., Koshkin, M. A., Urazaliyev, R. S., Isakov, T. K., Field, R. H., Salemgareev, A. R., Khrokov, V. V., Zhuly, V. A., Sklyarenko, S. L. & Donald, P. F. 2013: Breeding ecology of the globally threatened Sociable Lapwing *Vanellus gregarius* and the demographic drivers of recent declines. – Journal of Ornithology 154(2): 501–516.
- Shirihai, H. & Svensson, L. 2018: Handbook of Western Palearctic Birds, Vol I–II. – Christopher Helm, London.
- van der Spek, V. & Martinez, N. 2018: Identification and temporal distribution of hybrid redstarts and Eastern Black Redstart in Europe. – Dutch Birding 40: 141–151.
- Svensson, L. 2023: Identification Guide to European Passerines. – Lullula Förlag, Stockholm.
- Tammelin, H. 2023: Yllättävät arokyshkty. – Linnut 58(2): 59.
- Terraube, J., Andevski, J., Loercher, F. & Tavares, J. 2022: Population estimates for the five European vulture species: 2022 update. <https://4vultures.org/wp-content/uploads/2022/09/Report-Vulture-Population-Estimates-Europe-VCF-September-2022.pdf> [viitattu 25.3.2024].
- Toivanen, T., Huhtinen, H., Kuitunen, K., Lampila, P., Lehikoinen, A., Lehikoinen, P., Vastamäki, J. & Väisänen, R. 2022: Rariteettikomitean hyväksymät vuoden 2021 harvinaisuushavainnot. – Linnut-vuosikirja 2021: 88–105.
- Toivanen, T., Huhtinen, H., Kuitunen, K., Lampila, P., Lehikoinen, P., Pirhonen, J., Vastamäki, J. & Väisänen, R. 2023: Rariteettikomitean hyväksymät vuoden 2022 harvinaisuushavainnot. – Linnut-vuosikirja 2022: 94–109.
- Trauger, D. L., Dzubein, A. & Ryder, J. P. 1971: White geese intermediate between Ross' Geese and Lesser Snow Geese. – The Auk 88: 856–875.
- Tremlett, C. J., Morley, N. & Wilson, L. J. 2024: UK seabird colony counts in 2023 following the 2021–22 outbreak of Highly Pathogenic Avian Influenza. – RSPB Research Report 76.
- Urazaliyev, R. & Veyisov, A. 2016: Discovery of a globally important migration staging site for Sociable Lapwings *Vanellus gregarius* in Turkmenistan and Uzbekistan. – Sandgrouse 38(1): 82–95.
- Vanhapelto, M. 2010: Kesän kuumien harvinaisuus. – Linnut 45(3): 40.
- Velmala, W., Lehikoinen, A. & Lampila, P. 2020: Harhailija vai karkulainen? Rariteettikomitea arvioi Suomen lintujen luonnonvaraisuutta. – Linnut 55(2): 28–43.
- Votier, S. C., Bowen, G. J. & Newton, J. 2009: Stable-hydrogen isotope analyses suggest natural vagrancy of Baikal Teal to Britain. – British Birds 102(12): 697–699.
- Weckstein, J. D., Afton, A. D., Zink, R. M. & Alisauskas, R. T. 2002: Hybridization and population subdivision within and between Ross's Geese and Lesser Snow Geese: A molecular perspective. – The Condor 104: 432–436.
- Väisänen, R., Huhtinen, H., Kuitunen, K., Lampila, P., Lehikoinen, A., Lehikoinen, P. & Velmala, W. 2018: Rariteettikomitean hyväksymät vuoden 2017 harvinaisuushavainnot. – Linnut-vuosikirja 2017: 92–107.
- Väisänen, R., Huhtinen, H., Kuitunen, K., Lampila, P., Lehikoinen, A., Lehikoinen, P. & Velmala, W. 2019: Rariteettikomitean hyväksymät vuoden 2018 harvinaisuushavainnot. – Linnut-vuosikirja 2018: 110–125.
- Väisänen, R., Huhtinen, H., Kuitunen, K., Lampila, P., Lehikoinen, A., Lehikoinen, P., Toivanen, T. & Velmala, W. 2021: Rariteettikomitean hyväksymät vuoden 2021 harvinaisuushavainnot. – Linnut-vuosikirja 2020: 104–119.

Summary:

Rare birds in Finland in 2023

■ This report presents the decisions of the Finnish National Rarities Committee (RC) for the year 2023, also including some older records that RC assessed in 2023. Records assigned to different categories and rejected records are listed separately.

In year 2023, two new species, Great Shearwater *Puffinus gravis* and Brown Booby *Sula leucogaster*, were added to category A. In addition, one new subspecies was accepted to the Finnish list: Black Guillemot *Cephus grylle mandtii* in 2021.

Some other noteworthy records in the year 2023 were a pair of Pallas's Sandgrouse *Syrhaptes paradoxus* in April (presumably the second record in Europe in the 21st century), the 3rd Baikal Teal *Anas formosa*, and the 4th Blue-cheeked Bee-eater *Merops persicus* and Pallid Swift *Apus pallidus*. Also, a record number of Griffon Vulture *Gyps fulvus* (3 records), Lesser Yellowlegs *Tringa flavipes* (2), and Sociable Lapwing *Vanellus gregarius* (2) were seen during the year 2023.

In the end of the year 2023, 489 species belonging to categories A, B and C, and seven species of the category D have been recorded in Finland.

In the report, the date and location, and the number of birds if more than one, are presented for each record. Other details (if known) refer to subspecies (alalaji), sex (k = male, n = female), plumage (jp = breeding plumage, tp = winter plumage, vp = transient plumage, n-puk = female-type plumage), age (kv = calendar year), direction of a migrating bird (e.g. W = west), and documentation (r = trapped, ringed, v = photographed, video = video recorded, ään = sound recorded, hnäyte = feather sampled for analysis, mnäyte = deposited in museum collections).

The three numbers in brackets after each species name represent the total number of individuals observed in Finland (1) before 1975, (2) in the period 1975–2022 and (3) in 2023, respectively. The following nine numbers in brackets represent the number of individuals recorded in years 2014–2022.

Viittaamisohje To be cited

Toivanen, T., Huhtinen, H., Kuitunen, K., Lampila, P., Pirhonen, J., Vastamäki, J. & Väisänen, R. 2024: Rariteettikomitean hyväksymät vuoden 2023 harvinaisuushavainnot. – Linnut-vuosikirja 2023: 88–103.

Toivanen, T., Huhtinen, H., Kuitunen, K., Lampila, P., Pirhonen, J., Vastamäki, J. & Väisänen, R. 2023: Rare birds in Finland in 2023. – Linnut-vuosikirja 2023: 88–103 (in Finnish with English summary).